

REČICA OB SAVINJI

MOZIRJE

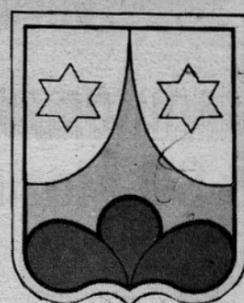
Savinjske

Glasilo socialistične
zveze delovnega ljudstva
občine Mozirje

NOVICE

LJUBNO

GORNJI GRAD

Leto XIII
Številka 11
November 1982

Poština plačana v gotovini

Ob prazniku republike

Devetintrideset let že mineva, odkar so bili v Jajcu položeni zgodovinski temelji, ki pomenijo rojstvo nove Jugoslavije.

Na 2. zasedanju AVNOJA – 29. novembra 1943 – je naš legendarni voditelj TITO v svojem uvodnem govoru poudaril, da je ustanovitev AVNOJ-a največja pridobitev narodno-osvobodilnega boja.

Vsak narod ima na svoji zgodovinski poti pomembne mejnike. Izročilo AVNOJ-a pa je skupni mejnik vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti, je z velikimi žrtvami ustvarjena in s krvjo podpisana listina, ki je združila ljudske množice v enotnem utripu skupnih hotenj za izboritev in varstvo svobode, neodvisnosti, bratstva in enotnosti, za gospodarski in kulturni napredek vsakega naroda posebej in vseh nas skupaj.

AVNOJ je zakoval temelje, na katerih smo po zmagi nad fašizmom pospešeno gradili in še gradimo v svetu edinstveni politični sistem socialističnega samoupravljanja.

Zaradi te vseljude in demokratične razsežnosti dogodkov ob rojstvu nove Jugoslavije so „avnojske“ sklepe zelo neugodno sprejeli tako vzhodni kakor tudi zahodni zavezniki, čeprav so naši partizanski vojski priznali veliko antifašistično vlogo. Ni se jim pač bilo ljubo sprijazniti z resnico, da se je sredi viharjih front rodila samosvoja državna skupnost jugoslovanskih narodov, v kateri naj bi poslej vso odgovornost za lastno usodo in razvoj imele delavsko-kmečke množice. Zdi se, kot da so slutili, da bomo svojo prihodnost kovali skladno z najbolj pristinimi hotenji našega ljudstva in brez ozira na to, ali bo to prijalo njihovim interesom ali ne.

Prav zato je AVNOJ pomenil prvi resnejši spopad s politiki tistih, ki so že tedaj resno načrtovali, kako si bodo po končani vojni zagotovili interesne vplive na Balkanu. Prav v tem je tudi veličina svetovne razsežnosti AVNOJ-a, ki pomeni herojsko zmago socialistične revolucije mladih in dolga stoletja zatiranih jugoslovanskih narodov. Ta revolucija je že takrat v viharju vojne – odprla nova obzorja socializmu kot svetovnemu gibanju, za jugoslovanske narode pa zakoličila perspektivo svojstvene socialistične graditve. Iz „avnojskega“ izročila je rasla naša samonikla samoupravna demokracija, se razvijala humanistična misel in praksa, ustvarjale so se nove oblike bratskega sožitja za ustvarjalno krepitve vsesplošne blaginje nas vseh.

AVNOJ se je izoblikoval kot uresničenje dolgoletnih svobodoljubnih teženj najširših množic delovnih ljudi Jugoslavije. Porodil se je kot rezultat najširšega osvobodilnega in socialnega gibanja v zgodovini jugoslovanskega ljudstva. Iz teh zgodovinskih korenin raste mogočno drevo družbenega, gospodarskega in kulturnega napredka. V doslednem spoštovanju njegovega izročila je tudi jamstvo naše srečnejše prihodnosti in varnosti. Vse kar smo dosegli v doma- la štirih desetletjih socialistične

graditve, je neločljivo povezano s tem izročilom. Tudi vse številne ovire in preizkušnje smo vselej premagovali z revolucionarno izkušnjo množičnega gibanja, z močjo organiziranih ljudskih množic in z zaupanjem vanje. Tako je bilo v letih vojne in povojne obnove, tako je bilo tudi v času brezkompromisnega boja proti zunanjim pritiskom, ko smo si dokončno priborili pravico do neodvisne, t. j. lastne poti v socializem. Ta lastna pot pa je samoupravljanje, ki ga gradimo že preko 30 let, – od prvih delavskih svetov do današnjega delegatskega sistema in okrepljene vloge delovnih ljudi in občanov v naši družbi.

„Smer, ki smo jo izbrali – se pravi samoupravljanje“, je nekoč poudaril tovariš TITO, „je tista sila, ki bo ohranila Jugoslavijo kot trdno in enotno državo!“

Te njegove besede dobivajo po njegovi prerani smrti težo zgodovinskega sporočila našim narodom in vsem delovnim ljudem. Toda, ali jih dojemamo dovolj resno in v vsej vsebinski globini ob našem vsakdanjem delu in ponašanju?

Če bi si na to vprašanje lahko odgovorili pritrdilno, se nam ne bi bilo treba spopadati s takšnimi težavami, katerih premagovanje že nekaj let označujemo kot „bitko za stabilizacijo“. Šele sedaj, ko vse bolj okušamo nekatere posledice gospodarske krize in moralno-etičnih strupov v samoupravnih in družbeno-ekonomskih odnosih, se začnemo resneje zavedati, da nismo vselej delali tako kot bi bilo treba, da pa smo si na vseh ravneh privoščili veliko več kot bi si po rezultatih dela smeli. Ob tem smo se dokaj radi sklicevali na neodtujljive samoupravne in ustavne pravice. Delovne in samoupravne dolžnosti, moralo in zavest smo vse preveč puščali v neenakopravni položaji s široko uveljavljenimi pravicami, kar se nam sedaj krepko maščuje. Zdaj ko so nas kot nujna posledica nedisciplin in splošnih kriznih razmer v gospodarstvu prizadeli resnejši administrativni ukrepi spoznavamo, kako krut in nesprejemljiv je administrativni sistem kot alternativa samoupravljanja, saj pridnega in poštenega udari enako kot lenega ali izprijenega.

Pred 39. leti, ko smo bili sredi vojne vihrje, so borci partizanskih enot v spopadih z nekajkrat močnejšim sovražnikom dosegali zmago za zmago. Danes pa živimo v svobodi in miru, pa tudi v trdni odločenosti, da bomo kot široka fronta združenega dela prav tako uspešno premagovali nakopičene težave, oviro za oviro do končne zmage nad posledicami lastnih slabosti. Od naše zavesti in pripravljenosti pa je odvisno, kako dolgotrajna bo ta bitka. Dan republike naj bo zato za nas vse ne le pomnik na legendarno preteklost njenega rojavanja, ampak predvsem simbol vsestranske in trajne akcije, da bodo poslej naši ustvarjalni napor neomajno usmerjeni k dolednejšemu uresničevanju Titove vizije srečnejše prihodnosti.

Predsednik SO Mozirje
ALOJZ PLAZNIK

V Kovinarstvu

Osrednja proslava Dneva republike bo v petek, dne 26. novembra 1982 v Gornjem gradu. Ob 9. uri bo srečanje aktivistov OF, ob 10. uri praznična seja zborov skupščine občine in družbeno-političnih organizacij s kulturnim sporedom. Ob tej priliki bodo podeljena aktivistom OF priznanja, cicibani pa bodo sprejeti v pionirsko organizacijo. Ob 11. uri bo na pročelju nekdanje posojilnične stavbe odkrita plošča v spomin na prvo zasedanje skupščine Okrajnega narodnoosvobodilnega odbora Gornji grad, ob 12. uri pa odkritje spomenika žrtvam fašizma na pokopališču. Vabimo občane k udeležbi!

Vodno gospodarstvo

Izvršni svet SO Mozirje je obravnaval poročilo TVS o vodnem gospodarstvu na našem območju. Iz njega je razvidno, da je bilo v prvi polovici leta največ del opravljenih na Dreti, skupna vrednost vseh posegov pa znaša 6.035.050,15 din. Navedena dela so bila opravljena na objektih, medtem, ko so na strugah izkazali vrednost narejenega 2.906.211,25 din. Tako je bilo v tem obdobju skupaj porabljenih 8.931.261 din.

Pri realizaciji vzdrževalnih del na vodotokih v moziški občini je treba še posebej opomniti na dejstva, da je v okviru rečno-nadzorne službe za leto 1982 registrirano na osnovi terenskih ogledov najnujnejših vzdrževalnih del (po oceni) v vrednosti za 14.400.000,00 din. Po programu za leto 1982 pa lahko upoštevamo samo 9.200.000,00 din.

Do konca letošnjega leta je v planu še ureditev oziroma obnova Rojtnovega jezua, Rjav-

čevega jezua, popravilo reguliranega dela Trnave skozi Mozirje, zavarovanje odlagališča industrijskih odpadkov GLIN-a v Sp. Rečici, zavarovanje in obnova škarpe na Dupli, popravilo levega brega pri Delejevem jezua in še nekaj manjših zavarovalnih del na manjših vodotokih.

Problematika, ki se javlja že vrsto let v vodnem gospodarstvu je, da izvajalec del nemalokdaj dela izvede preveč površno, ne zavarujejo se kritična mesta sprotno, ko se zajede pojavijo, pač pa se dostikrat šele potem, ko je škoda še večja, kot tudi stroški sanacije. Ze par let se dogovarjamo o formiranju posebne baze in stalne intervencijske skupine za naše območje, vendar do konkretnih rezultatov ne pridemo. Tudi problem zavarovalnih del pri katerih se rabijo večji skalni bloki smo hoteli rešiti z občasnimi odstrelmi v opuščeni kamnolomih, vendar še tudi tu ni prišlo do realizacije.

Ob prazniku republike
čestitamo občanom!

Skupščina občine Mozirje
in njen izvršni svet,
delovne in
družbeno-politične organizacije
ter samoupravne interesne skupnosti
in uredništvo

SZDL o usmerjenem
izobraževanju

Na seji sveta za izobraževanje pri OK SZDL so temeljito pregledali uspehe in težave pri usmerjenem izobraževanju. Menili so, da so osnovne šole še vedno dokaj osamljene pri načrtovanju in uveljavljanju razširjenega programa. Premalo je povezave krajevnih dejavnikov s šolo, pa tudi preveč je interesnih dejavnosti, ki najbrže niso vse potrebne v načrtih izobraževanja. V občini bi se morali dogovarjati in zediniti okoli prednostnih nalog na posameznih šolah. Verjetno bo v naši dolini podčrtano gozdarstvo, kmetijstvo in lesarstvo. Pogreša se strokovna pomoč s strani občinske izobraževalne skupnosti, ki bi tudi glede povezovanja hotenj lahko več storila. Morda bi se prav v njenem sestavu oblikovalo neko telo, ki bi se temeljito posvetilo tem vprašanjem. Ko so govorili o letošnjih izkušnjah pri proizvodnem delu učencev so ugotovili veliko pripravljenost nekaterih delovnih organizacij pri uresničevanju obveznega proizvodnega dela učencev. Teh je bilo pri nas v februarju letos 73. Delali so v Glinu, Elkroju, Savinji in Kovinarstvu. Vse navedene delovne organizacije so imele ustrezne mentorje. Na delo učencev ni bilo nikjer pripomb, pa tudi mladi so se na prvem srečanju z delovnimi obveznostmi kar dobro počutili. To pomeni z drugimi besedami, da je ta del naloge v izobraževanju naših

mladih uspel. Morda bi kazalo v bodoče razmisliti o enotnem postopanju kar tiče nagrajevanja učencev. Ponekod so dobili nagrade, drugod zopet ne in to ni dobro, ker jih pač moramo enako obravnavati. Na seji so opozarjali na dejstvo, da nekatere OZD ta skrb za mlade kadre sploh ne zanima, skratka stoje ob strani. To ne more biti, ker bo v šolskem letu 1982/83 obvezno proizvodnega dela za več učencev. Iz 1. letnika 98 in iz drugega 44. Usmerjeno izobraževanje je izrednega pomena prav v času, ko se obeta, oziroma je že ponekod premalo delovnih mest za mlade, ki prihajajo iz šol. Gre torej za zelo pomembno skupno nalogo ob kateri ne more biti pomišljanja, posebno ne kadar gre za bodoče kadre!

Taborniška zveza drugače. Na seji sveta za vzgojo, kulturo in telesno kulturo so med drugim poročali tudi o tem, da se bo občinska taborniška zveza organizacijsko nekoliko spremenila. Znano je, da je delo v tej zvezi nekoliko zastalo, da pa bi zopet oživelo bi kazalo izvoliti predsedstvo, ki bi štel 7 ljudi iz neposrednih taborniških vrst. Tako bi to telo v bodoče lahko poenotilo in usmerjalo delo tabornikov, ki pridno delajo.

Ker je taborništvu vsestransko družbeno zanimiva dejavnost je pričakovati v delu zveze več uspešnega delovanja.

Še več zborov krajanov

Komaj smo zaključili skupščinske volitve 1982 smo v občini pričeli s pripravami na volitve organov krajevnih skupnosti. Občinska konferenca SZDL je sprejela program aktivnosti za priprave in izvedbo volitev, določila roke in nosilce posameznih nalog. Nosilci kadrovskih priprav so krajevne organizacije SZDL, dočim so za organizacijske in tehnične priprave zadolženi dosedanja organi KS.

Za izvolitev organov upravljanja krajevnih skupnosti so bili sklicani zbori občanov kot oblika neposrednega odločanja delovnih ljudi in občanov. Do sedaj so bili organizirani v 7 krajevnih skupnostih in v enem vsakem odboru, na Rečici, v Nazarjah in v Mozirju pa bodo sklicani v prvi polovici meseca novembra. Na vseh zborih so dosedanjih predsedniki svetov krajevnih skupnosti podali poročilo o štiriletnem delu, podana so bila tudi poročila drugih organov kot so skupščina, poravnalni svet, svet potrošnikov in različne komisije.

Najbrž ne poznamo vseh kriterijev, po katerih bi lahko ocenjevali uspešnost ali neuspešnost dela organov krajevnih skupnosti, ker so pogoji delovanja tako različni, brez pridržkov pa lahko ugotovimo, da je bilo njihovo delo uspešno zato, ker je večina uspešnih akcij plod prizadevanj številnih krajanov ter vztrajnega in nesebičnega dela posameznikov. Enostranska bi bila ocena, če bi uspehe pripisovali samo ožjemu krogu ljudi ali samo pripravljenoosti in sodelovanju krajanov.

Na zborih občanov so krajan opozorili na številna nerešena vprašanja in dali pobude za razrešitev posameznih problemov. Razprave so bile konstruktivne, večina kritike pa dobronamerne. Zato opozorila občanov na posamezne nepravilnosti ne smejo ostati le v zapuščenosti, ampak morajo biti prenešana na pristojne organe, ki morajo ukrepati. Le tako bomo lahko dograjevali zaupanje ljudi, ki ga prepogosto zanemarjamo. Dober gospodar pozna rast slehernega drevesa in tako je njegov gozd zdrav in bogat.

V večini krajevnih skupnosti so bili zbori dobro obiskani, kar kaže na to, da moramo to obliko delovanja socialistične zveze bolj pogosto izvajati. Ob teh priložnostih smo občane tudi seznanili z gospodarsko in politično situacijo pri nas in v svetu. Pravočasno in objektivno informiranje občanov o ukrepih, ki jih sprejemajo državni organi v zadnjem času je velikega pomena za razpoloženje ljudi. Na tak način se moramo tudi upreti izredno povečani sovražni propagandi, ki ne izbira sredstev in metod delovanja, s ciljem, razrušiti enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti in neodvisnost Jugoslavije. Bolj ko bomo informirani o stanju pri nas in drugod po svetu, lažje se bomo prilagajali težjim pogojem gospodarjenja.

Za uspešno razreševanje napočenih problemov potrebujemo čimveč skupnega sodelovanja na vseh ravneh. Ena izmed takšnih možnosti so gotovo zbori občanov. R. P.

Trenutne naloge IS SO Mozirje

Naši bralci z zanimanjem spremljajo prizadevanja izvršnega sveta skupščine občine, ki prav v teh časih gospodarskih zaostretev budno spremlja gibanja v gospodarstvu in kar se da hitro ukrepa.

Tudi tokrat je na naša vprašanja odgovarjal predsednik IS SO Mozirje Franc Miklavc.

Delegati so na zadnji seji skupščine občine načeli vprašanje pretirane rasti osebnih dohodkov v nekaterih OZD, predvsem pa so omenili ta gibanja v negospodarstvu, kaj bi k temu dejali?

Gre v bistvu za porabo vseh vrst, ki jo bomo nujno morali v občinskem merilu dobro obvladovati. Seveda ni to naloga izključno izvršnega sveta, pač pa vseh dejavnikov v občini in predvsem samoupravnih organov v delovnih organizacijah. Žal slednji še marsikdaj ne izkazujejo potrebne mere samoupravljalne zrelosti. Premalo pa je zavesti in prepričanja, da z neupoštevanjem ustalitvenih načel sami sebi škodujemo. V naši družbi mora prevladovati dogovarjanje, žal pa včasih vsako prigovarjanje zaradi ozkih interesov ostane le beseda. Preveč še prevladujejo vplivi posameznikov in njihovih interesov. Delegati so postavili vprašanje glede visokega presežanja OD v zdravstvu. Res pokažejo primerjalni podatki, da so imeli v tej TOZD kar za 41 % višje OD kot lani v istem obdobju. Znano je kakšne grotne težave ima zdravstvena skupnost Mozirje, zato seveda takšen pojav še bolj moti in izpada. Res je, da v primeru zdravstva ni mogoče podatke dobro primerjati z lanskimi, ker je posredi reorganizacija v TOZD Splošno zdravstvo Mozirje. Te okoliščine so delno vplivale na takšno stanje. Treba je vedeti, da se naše zdravstvo smatra kot TOZD Zdravstvenega doma Velenje, ki pa ni kršitelj družbenega sporazuma o delitvi OD. Res je tudi, da so v zdravstvu uspeli glede znižanja števila bolnišničnih dni, da so imeli obsežen načrt delovnih nalog in seveda temu primerne osebne dohodke. Menim, da bi pa z ozirom na gospodarsko stanje v občini morali tudi to upoštevati. Sicer pa čaka zdravstvene delavce prilaganje delovnega časa splošnemu stanju, ki se s spremembami v delovnih organizacijah in drugod mora tako urediti, da bodo občani imeli na voljo tudi popoldanske ambulante.

Nekaj pripomb je bilo s strani delegatov tudi na gradivo o gospodarjenju v občini, ki je šele sedaj z nekaj zamude prišlo pred delegate. Menili so, da bi sedaj obravnavano vsebino morali poznati že prej, kje je krivda za to?

Res je, da je gradivo obravnavalo stanja v gospodarstvu za prvo polletje tega leta. Da se je stvar zavlekla gre pripisati deloma dopustniškemu času in še nekaterim nepredvidenim okoliščinam. Res je, da je to vsebino izvršni svet temeljito obravnaval že v mesecu avgustu. Zamuda pa v bistvu ni v ničemer usodna. Je samo neprijetna in nepotrebna. Naša poraba je skladna z gibanji dohodka in je v mejah resolucijskih načel. Le zdravstvo je izjema, vse okoli njega pa smo obravnavali na junjski skupni seji zborov skupščine. Ta zamuda torej ni bistveno vplivala na stopnjo obveščeniosti delegatov.

Izvozna prizadevanja Glina so bila že večkrat predmet razprave. Tudi sicer se je o tej naši največji delovni organizaciji kritično razpravljalo. Kako je sedaj v Glinu?

Reči moram, da so si v Glinu zadali veliko nalog za še boljše poslovno uspešnost. Opaziti je torej izredno dobre premike, ki se kažejo predvsem v tem, da je TOZD Iverna zlezal iz izgub. Tu je treba izreči priznanje Gorenju-Glin, ki preko svojih služb skrbi za večji izvoz, predvsem pa za bistvene spremembe v strukturi izvoza. Seveda ne moremo mimo izvoza žaganega lesa, ki najde hitro pot na tuje tržišče. Bolj je treba poudariti uspehe pri izvozu pohištvenih izdelkov iz oplemenitene iverke. Poleg tega so v Glinu izdelali zelo dober in utemeljen načrt ukrepov za izboljšanje gospodarjenja in razvoja samoupravnih in družbeno ekonomskih odnosov. Sedaj je na vseh pristojnih, da te načrte uresničijo, če jih bodo, potem ni bojzani za dobre gospodarske uspehe v naši največji delovni organizaciji v dolini. Pa še nekaj gre pri tem poudariti. Glin je edini, ki je dal obsežen predlog srednjeročnega razvoja lesno predelovalne dejavnosti v naši občini do leta 1990.

V krajevni skupnosti Solčava so nezadovoljni s počasnim ukrepanjem pri urejanju Logarske doline. Kaj menite o tem?

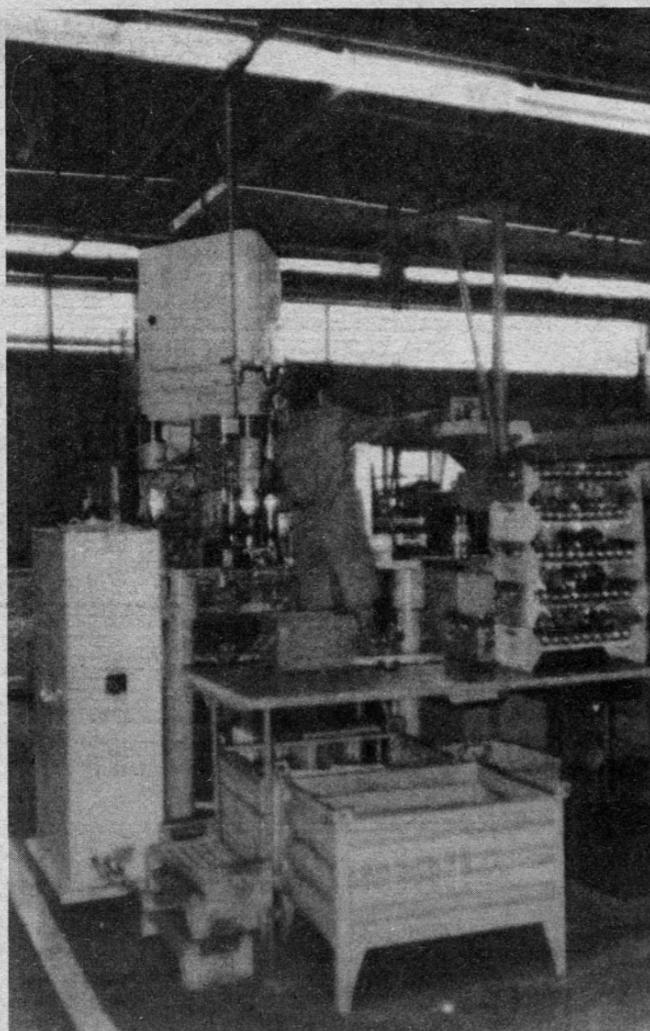
Že nekajkrat sem pojasnil naše stališče do izgradnje turističnega središča v Logarski dolini. Mislim, da smo v izvršnem svetu storili vse kar je v naši moči. Sedaj ima izvedbo nalog nosilec gostinsko podjetje Turist, ki smo ga aktivno podprli, seveda tudi nakazali grotno reševanje dokončanja naprav, ki so potrebne za kamp v Logarski dolini.

Naše občane zanima prekrba. Kakšna bo ta v bodoče?

Ocenjujemo, da se ta ne sme poslabšati. Dobri obeti so glede na letino v kmetijstvu, pa tudi sicer si za oskrbo zadolžene delovne organizacije prizadevajo, da bi bila redna in zadostna. Razumljivo je, da so možna občasna nihanja. Včasih je za kakšen nenaden zastoj kriva tudi embalaža, ki je zmanjkujeta. Vendar pa ni vzroka za zaskrbljenost! Menimo, da bo oskrba z mesom še vedno bolj slaba zaradi cenovnega neskladja in neenotnosti trga. Sedanje spodbude in denarju za privezovanje živine bodo seveda tudi vplivale na trg. Samo v naši občini združujemo v ta namen preko 2,5 starih milijard dinarjev. Gospodinj se jezijo, da ni dovolj pralnega praška. To je značilen primer potrošniške mrzlice! Proizvajalci trdijo, da je v normalni potrošnji potrebnih 200 t praška mesečno. V oktobru so ga dali na tržišče 220 ton, pa ga ni bilo dovolj. Torej se skladišči doma, to pa povzroča pomanjkanje na trgu, saj si vsakdo ne more delati doma dragih zalog. Takšno ponašanje je nevedno razsodnega človeka in obče škodljivo. Zaključek je pač ta, da bi ob premišljenih nakupih bilo vsega nujnega dovolj!

Zagate z gorivom so v glavnem za vami, kaj imate sedaj v izvršnem svetu kot prednostno nalogo?

Priljubljenost se na resolucijo o gospodarjenju za leto 1983 in seveda na prilaganje srednjeročnega načrta gospodarjenja v naši občini. Tega je treba prilagoditi trenutnemu stanju v gospodarstvu in temu primerno popraviti podatke o rasti in drugih gibanjih. V kratkem nameravamo na izvršnem svetu obravnavati dogovor o temeljih načrta za leto 1983, tako bo predlog dokončnega načrta možno obravnavati še pred koncem tega leta.

Sodobna oprema v MGA Nazarje

O obveščanju v občini

Na skupni seji sveta za obveščanje pri OK SZDL in komisije za informativno dejavnost pri OK ZKS Mozirje so ocenili stanje obveščanja v občini. Pri tem so ugotovili vrsto težav, ki zahtevajo še bolj poglobljeno delo odgovornih za to dejavnost.

Ne samo, da smo obmejno območje, tudi sicer je vrsta težav, ker smo sorazmerno redko naseljeni, se pravi naselja so oddaljena, kar pomeni težje obveščanje, posebno če gre za nujno prenašanje obvestil. Tudi slišnost lokalnih radijskih postaj iz Celja in Titovega Velenja je slaba, oziroma le omejena. Kar dosti je še predelov kjer ne morejo gledati spored TV Ljubljana in to prvega! Tovarniških glasil imamo odločno premalo in še ta izhajajo preporedko, glede na potrebe samoupravnega obveščanja. Tudi niso nič povezana s krajevnimi skupnostmi v katerih dela kolektiv, ki glasilo izdaja. Nekateri kolektivi so vezani na matična podjetja, ki sicer poskrbijo za obveščanje, vendar največkrat le bolj osrednjega pomena, tako so delavci o dogajanjih v samem domačem okolju spet premalo obveščeni. Dalje je v dolini premalo dnevnega časopisja. Na najslabši ravni pa je seveda obveščanje v samih krajevnih skupnostih.

Ob vseh ugotovitvah je bilo slišati tudi mnenje, da predvsem kolektivi še vedno premalo posegajo po sredstvih hitrega in

cenenega obveščanja, kot so kratka razmnožena obvestila in podobno. Več bi moralo biti povezave med svetom pri SZDL in komisijo pri ZKS na eni in med glasili na drugi strani. Tudi sindikati bi morali za obveščanje več storiti. Še vedno ni ustreznih družbenih organov v kolektivih, ki bi morali poskrbeti za obveščanje.

RTV Ljubljani so sklenili sporočiti, da se ne strinjajo z načinom reševanja predelov, ki ne vidijo prvega programa. Tudi prizadevanja za odpravo sivih lis so prešibka. Vsebinsko sporeda 1. radijskega sporeda ljubljanskega, ki ga slišimo tudi dobro v dolini je seveda izrazito ali ljubljanski, ali republiški in ne zajema tudi naših obvestil. Glede vsebinske zasnove občinskega glasila so menili, da bo treba v naprej še več prizadevanja za seznanjanje občanov s tekočimi težavami v gospodarskih gibanjih in drugih ukrepih, ki se čisto premalo tolmačijo. Več bo treba kritično ocenjevati neuspehe in poudarjati uspehe pri ustalivih gospodarstva v naši občini.

Seveda pa so vrzeli še v samih krajevnih skupnostih, kjer se ne najdejo dopisniki, ki bi obveščali o dogajanjih v tem krogu. Kajti marsikje se veliko dela pa se o tem le malo govori, to pa ni dobro. Tako tudi ni dobro če sicer živimo drug ob drugem, pa za dogajanja premalo vemo. Torej treba bo več dopisnikov iz društev, krajevnih skupnosti in kolektivov.

Pri Enciju v Mačkinem kotu so obnovili staro kmečko hišo, ki je ostala še vedno kmečka in se lepo poda hribovski krajini.

Ukrepi družbenega varstva

Skupščina občine Mozirje je na svoji seji (Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti) dne 29. 10. 1982 sprejela sklep o začasnih ukrepih družbenega varstva v poslovni skupnosti Razvoj Mozirje (RA-MO) in v DO VEZ Mozirje (TOZD Komunalna in gradbeništvo, TOZD Kovinarstvo in TOZD učnovzgojni predmeti). Za to odločitev so bili dani vzroki v stanjih, ki so bila ugotovljena v obeh primerih. Gre za motnje v samoupravnih odnosih in huje so tudi oškodovani družbeni interesi. Predlog za takšno ukrepanje je dal družbeni pravobranilec samoupravljanja v

Celju. Vsemu pa je predhodil temeljiti pregled poslovanja in razmer Službe družbenega knjigovodstva iz Velenja.

V DO VEZ je bil imenovan začasni kolegijski organ v naslednjem sestavu: Stane Kranjc, predsednik, Miro Cigale, Ivo Kekec in Anton Vrhovnik, kot člani. Začasni individualni poslovodni organi v TOZD pa so: Komunalna in gradbeništvo Ivan Bevc, Kovinarstvo Jože Štrucelj in Učnovzgojni predmeti Ivo Sovinšek.

V poslovni skupnosti Razvoj Mozirje pa je imenovan za začasnega poslovodnega organa Anton Vrhovnik.

Delegati glina o oceni SO Mozirje

Na zadnji seji skupščine občine Mozirje so v posebni točki dnevnega reda izčrpno obravnavali gospodarske razmere v tem kolektivu. K vsebini gradiva za skupščino so delegati Glina dali pisne pripombe. Ker je iz njih razbrati prizadevanja vseh dejavnikov v Glinu za uspešnejše poslovanje in gospodarjenje objavljamo nekatere pomembnejše izvlečke iz sicer dokaj obsežnega mnenja konference delegacij DO Glin.

Celotno aktivnost in ukrepe smo opredelili v dveh osnovnih programih bodoče aktivnosti: Program aktivnosti in ukrepov za izboljšanje gospodarjenja in program nadaljnega razvoja samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov.

„Vsebinsko so v obeh programih zajete naloge, ki jih opredeljuje gradivo za današnjo sejo zboru združenega dela in sklepi izvršnega sveta. Pri tem poudarjamo, da delegacija sprejema večino ugotovitev o gospodarskem položaju naše DO. Da pa se v celoti ne strinja z vsemi ugotovitvami in sklepi izvršnega sveta, ker so nedorečeni in preveč površno obdelani.“ V nadaljevanju navajajo predvidene ukrepe in aktivnosti za izboljšanje gospodarjenja, kot dvig produktivnosti, ukrepi za zagotavljanje tekoče proizvodnje, ukrepi za po-

večanje izvoza, boljše gospodarjenje z osnovnimi in obratnimi sredstvi, zniževanje poslovnih stroškov itd.

Posebno pozornost so namenili razvoju samoupravnih odnosov, znotraj tega pa dohodkovne odnose, dohodkovno povezovanje in nosilce tega povezovanja. Do podrobnosti so obdelali naloge v zvezi z razporejanjem dohodka in čistega dohodka. Zastavili so si povsem določene naloge v zvezi z nagrajevanjem po delu in razčlenili ukrepe. Tudi planiranju so posvetili veliko razmišljanj in predvideli ukrepe. Izdelali so predlog srednjeročnega plana razvoja lesnopredelovalne dejavnosti v občini za obdobje 1982-1990. Podrobno so ocenili kadrovske politike in zastavili smernice bodočemu ravnanju v tej smeri. Posebno so poudarili razvoj samoupravljanja, pri čemer stremijo za tem, da bi prešli od formalnega odločanja k bogatitvi samoupravnega odločanja. Obsežno so nakazali vprašanja in rešitve pri izboljšanju samoupravnih aktov. Ob teh obsežnih nalogah so sklenili občasno, vendar pa obvezno ocenjevati dosežke navedenih programov.

Pri sestavi programov so sodelovali vsi najodgovornejši delavci DO Glin, načela in vsebinsko usmeritev pa so obravnavali tudi že na samoupravnih organih.

Opozorila delavcev

Na sestanku z delavci TOZD Žagarstvo v Glinu je bilo slišati tudi nekatere kritične pripombe na skladiščenje lesa. Nastajajo občutne škode, ker se hlovovina, ki prihaja nelupljena ne lupi pravočasno in je tako izpostavljena škodljivim posledicam lesne muhe. Ocenjujejo, da vsled tega nastanejo škode do 20 % skupnih količin. Delavci so kritično ocenili dobavo lesa Glinu, ki da dobiva le slabšo kakovost. Nekdo je dejal, da prihajajo na zalogo le „ritnce“ in toliko vrhov, da bi jih moralo vsako drevo imeti kar po pet! Vse to kaže na že večkrat izrečeno ugotovitev, da kakovosten les najde druge poti v prodajo, Glin od katerega pa dejansko živi v dolini največ ljudi, pa dobiva tisti les, ki v predelavi ne pomeni kaj dosti. Posledice so jasne, kakršna kakovost lesa, takšna kakovost izdelkov, ki se seveda na svetovnem trgu ne morejo kosati s podobnim blagom iz drugih dežel. Delavci razumejo, da mora delavec dobrega lesa Smreki, Ostrešju in zasebnikom, vendar pa bi morali tudi kmetje vedeti, da bodo tudi Glinove devize reševale uvoz za potrebe kmetijstva, saj jih slednje samo ni kos prislužiti. Če bi pomislili, da kmetijstvo rabi nadomestne

dele, zaščitna sredstva in najbolj močna krmila, ki so tudi uvožena, potem bi morali biti pri odbiru lesa za potrebe Glina bolj razumevajoči, saj na ta način zagotavljajo tudi sebi potrebna devizna sredstva. Včasih je višja cena edino merilo, ob tem pa ne pomislimo na težave, ki jih lahko le skupaj rešujemo. Ena takih je izvoz Glina, ta pa ne bo uspešen, dokler ne bo na voljo dovolj kakovostnega lesa za stavbno pohištvo, ki bi ga potem lahko dobro izvažali. Devize za potrebe kmetijstva pa moramo najti znotraj občine, zato imejmo to dejstvo vedno pred očmi, ko namenjamo les lesni industriji.

Delavci žagarstva niso razumeli sedanjega stanja okoli lupilnega stroja, ki bi moral biti že zdavnaj v uporabi, pa se je zataknilo pri sredstvih. Glin jih namreč nima dovolj. Menijo, da je spričo širšega pomena lesne predelave v dolini to vendarle skupna skrb in bi torej pričakovali, da bi priskočili na pomoč vsi gospodarski dejavniki v občini. Gre torej za nalozbo, ki bi bistveno vplivala na uspešnost TOZD Žagarstvo in seveda vse lesne predelave Glina. Morda bi bila rešitev v združevanju sredstev?

Strojev več kot smo slutili!

Pomanjkanje goriva za vozila vseh vrst je povzročilo veliko težav. Seveda pa ne gre spregledati škodljivih posledic pretirane mrzlice, ko so mnogi, da bi si zagotovili zalogo kar cele dneve prebili v „zasedah“ blizu črpalk. Tako smo seveda natočili veliko več goriva, kot smo ga potrebovali v „normalnih“ dneh. To potrjuje domnevo, da so mnogi ravnali brezobzirno in pozabili na tovarništvo do drugih, ki niso imeli časa, da bi dneve prebili na cesti čakajoč gorivo. Skratka na izpitu o medsebojnih odnosih smo padli!

Stanje okoli ukrepov za razdeljevanje bonov nam je pojasnila načelnica oddelka za notranje zadeve pri SO Mozirje Anka Sivec.

Za prijavljena motorna vozila so delili bone po vseh krajevnih skupnostih, torej na desetih mestih v občini. V začetku teh postopkov ni bilo težav, niti gneče. Vse je potekalo lepo in umirjeno. V občini imamo registriranih 3063 osebnih avtomobilov, do začetka novembra je dvignilo bone 2960 upravičencev. Traktorjev je registriranih 1198, bone je v navedenem času dvignilo 740 lastnikov. Za 180 tovornih vozil so boni v celoti razdeljeni.

Povsem drugačna slika pa je takoimenovanih neregistriranih strojev. Prav očitna so izkoriščanja pri motornih kolesih. Teh je registriranih okoli 200, seveda so manjše izvedbe prijave proste. Tako je doslej dvignilo bone 1290 lastnikov takšnih motornih koles. Nekateri so prijavili 3, pa tudi po 4 takšna kolesa! Tako je naprimer na Rečici že do navedenega datuma prijavljenih kar 545, v Mozirju 423 in v Ljubnem 172 motornih koles vseh izvedb. Seveda nihče niti slutiti ni koliko imamo teh cestnih konjičkov po naših domovih. Koliko jih bodo našli inšpektorji bomo pa poročali, ko bodo pregledi opravljani!

Seveda je še vrsta nerazčiščenih pojmov pri urejanju teh vprašanj. Tako niso pravilno izenačeni tisti, ki si poklicno služijo kruh s tovornimi vozili s tistimi, ki tovorna vozila uporabljajo za izvrševanje poklicnega dela. Tu so avtoprevozniki nekoliko na slabšem!

Tudi še niso zadovoljivo rešena nekatera vprašanja okoli obrtnikov, ki za svoje poslovanje potrebujejo vozila, pričakuje se, da se bo tudi takšne

primere upoštevalo. Ob tem je spet izbrlo na dan vprašanje nekaterih obrtnikov, ki imajo le obrt prijavljeno pri nas dejansko pa živijo v drugi občini. To je posledica izigravanja predpisov, ki se v sedanjem času še kako maščuje. Sedanji predpisi o prijavi in odjavni službi so bili nekoliko nedosledni, pa se zato pričakuje, da bodo tisti, ki so sedaj pred sprejetjem stvari postavili na pravo mesto. Seveda pa še stanje poslabšuje slab odnos občanov do teh obveznosti!

Da so ljudje ponekod pokazali svoj pravi obraz ni treba posebej poudarjati. Kaj vse so izbrskali iz kupov zavrženih strojev ni mogoče v kratkem povedati. Tako bo nekdo v bodoče obdeloval svoje površine z džipom, ki seveda ni registriran! Najbrž bo takšna obdelava zelo draga, ali pa rabi le bone, džip pa je izgovor. Kakorkoli že, takšne primere bo treba že zaradi tistih, ki so pošteno prijavljali stroje preveriti in strogo kaznovati kršitve, ki bi se ob tem ugotovile.

Komite za gospodarstvo in planiranje pri SO Mozirje pa je prevzel delitev bonov za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, ki ni registrirana. Tudi tu se kažejo očitni primeri zlorab in načrtnega izkoriščanja. Tako so nekateri prinesli seboj k prijavi za bone kar cele spiske strojev, ki potrebujejo gorivo. V času ko poročamo so izdali za 1855 motornih žag, 984 neregistriranih traktorjev in za 857 motornih kosilnic bone. Seveda je to očitno le del tistega za kar bodo ljudje terjali gorivo. Nekdo ima 9 motornih žag, motorno vrtilo, žičnico, kosilnico, 3 osebna vozila in 1 kombi, nekdo spet prijavi 4 traktorje, pa veliko je tistih, ki sicer delajo v pisarnah, pa imajo kar močno kmetijsko mehanizacijo s katero obdelujejo ohišnico!

Skratka, stvari na sploh niso bile dobro pripravljene, to je jasno. Upravni organi so storili kar je bilo mogoče narediti spriče hitro se menjajočih navodil. Zlorabe bodo sčasoma prenehale, če bo zaupanje v bone utemeljeno. Žal je bilo tako, da so ljudje z boni prihajali na črpalke, kjer jih je čakalo razočaranje, ko je črpalkar oznanil, da pač goriva ni! Res je, da smo se prvič srečali s podobnimi težavami, zato se lahko marsikaj spregleda, vendar pa bo treba v bodoče na vseh ravneh zagotoviti, da se napake ne bodo ponavljale.

Šola in ljudje

Mnogo je bilo zapisanega o tem, da se šole naj odpirajo, da naj se povezujejo s krajani, da pa naj tudi krajani več sodelujejo s šolo. To so načela preoblikovane sodobne šole!

V Lučah je bila šola že od nekdanj dobro povezana s krajem in je živela v njegovem utripu.

bila s sredstvi iz referenduma obnovljena in povečana, tako da ima vse pogoje za sodoben pouk. Glede prostorov bi imela celo pogoje za celodnevno šolo. Vsak razred ima svojo matično učilnico, imajo pa tudi telodavnico, večnamenski prostor in potrebne kabinete. Tako pride na učenca 8,5 m² pokrite in 5,5 m² športne površine. To je nad povprečjem v SRS. Torej imajo v Lučah tudi vse možnosti, da bi izobraževanje steklo v smislu smernic, ki jih je izdelal Zavod SRS za šolstvo. Bistvo njih pa je, da se šola odpre navzven in da sodelujejo pri izobraževanju tudi zunanji sodelavci kot mentorji raznih dejavnosti. Že dosedanji poskusi, da bi iz kolektivov pridobili mentorje so v največji možnosti uspeli. Ljudje so pripravljeni sodelovati s šolo, tako tudi društva, sicer pa lahko trdimo, da krajani živijo s svojo šolo. Seveda je tudi šola pripravljena sodelovati povsod kjer je to potrebno, pa tudi prostori šolskega poslojpa so ljudem na voljo za razne temu primerne prireditve.

V času striženja ovac so bili takšni prizori kar pogosti, vendar pa redki, da ima nekdo živino čeprav niti pedi lastne zemlje. Navdušencev, kakršen je Jože Lužar, ni veliko.

Skrb za hrano

Na zadnji seji skupščine občine Mozirje so delegati razpravljali in sklepali o deviznih sredstvih, ki manjkajo kmetijstvu naše občine, da bi zagotovili uvoz prepotrebni sestavin za močna krmila, nadomestne dele in druge potrebščine. Gre v bistvu za dolgoročen ukrep, ki bi od 1. 1. 1983 dalje urejal to oviro v hitrejšem razvoju proizvodnje hrane pri nas. Izvršni svet skupščine je v svojih načrtih za ohranjanje proizvodnje v naši občini takšen ukrep predvidel. Razumljivo je, da naše kmetijstvo samo ne zmore toliko izvoza, da bi lahko pokrilo potrebe po uvozu, saj se prvenstveno trudi za pridelavo doma potrebne hrane. Res je, da si v zadrugi prizadevajo najti možnosti za izvoz, vendar prihaja tu

v poštev le hmelj in med. O tem smo že pisali. Zato ostaja edina pot v združenju deviznih sredstev na ravni občine. Nekateri OZD so že doslej pokazale veliko razumevanje, kot primer navajamo Elkroj. Povsod bi se pač morali zavedati, da je hrana skupnega pomena in da nam je vsem potrebna.

Seveda bi se tega morali zavedati tudi kmetje sami, ko pozabljajo da je domači lesni predelavi potreben dober les, da bi izdelke lahko izvažali in tako pridobili devize, ki bi končno služile tudi kmetom, oziroma kmetijstvu. Če bi medsebojno razumeli težave, bi najbrž marsikaj bilo lažje in seveda tudi ne bi bilo težko z roko v roki delati in skupno uspevati.

5. seja komiteja ZKS

Sredi oktobra so na seji komiteja ZK obravnavali pereča gospodarska vprašanja, kot stanje v Glinu, razmere v DO VEZ Mozirje in težave v poslovnih skupnosti RA-MO. Vsako od navedenih vprašanj so temeljito razčlenili in zahtevali ustrezne ukrepe za ureditev razmer v VEZ in RA-MO. Glede slednjih so dokončno odločili na zadnji seji zbora združenega dela SO Mozirje, ko so izglasovali za obe OZD ukrepe družbenega varstva.

V nadaljevanju so se člani komiteja posvetili vprašanju usmerjenega izobraževanja in nekaterih odporov v zvezi s tem. Še vedno se dogaja, da se tudi v vrstah prosvetnih delavcev najdejo taki, ki ne dojemajo pomembnosti tovrstnega šolanja. Sekretar komiteja Mirko Strašek je v izčrpnem prikazu o kadrovskih zagatah v naši občini opozoril na prešibko načrtovanje potrebnih delavcev. To seveda pripelje do tega, da

se šolajo ljudje za poklice, ki pri nas niso potrebni. Tu seveda ni dovolj volje, niti posluha za načrtno delo. Posebno nekateri DO menijo, da je njihovo prizadevanje in sodelovanje nepotrebno. To je seveda zmotno in usodno, saj pri nas na eni strani nimamo prepotrebnihih kadrov, na drugi strani pa šolamo takšne, ki so že v naprej obsojeni na iskanje kruha izven občine. Tudi preveč lahko sprejemamo pobege številnih kadrov v druge občine. Skratka tu je treba hitrih in poglobljenih ukrepov, ki pa morajo biti najmanj srednjeročni, nikakor pa ne trenutne želje posameznikov.

V razpravi so menili nekateri člani komiteja, da še vedno barantamo z usodo ljudi, ko mladih ne usmerjamo dosledno in pravilno. Opozorili so tudi na obvezno proizvodno delo učencev v usmerjenem izobraževanju in na to, da nekateri DO stoje ob strani, ko je treba te učence vključiti v delo.

Med 5. sejo občinskega komiteja ZKS Mozirje

Uresničeni načrti varčevanja

V kovinarstvu na Ljubnem so v februarju sprejeli srednjeročni načrt ukrepov, ki naj bi omogočili boljše poslovanje v zaostrenih razmerah gospodarjenja. Marsikje imajo vse lepo napisano in se že s tem zadovoljijo, tako pa ni med kovinarji, ki hočejo sprotno preverjanje uspehov predvidenih ukrepov.

Ko smo se pozanimali pri ravnatelju Aleksandru Marcenu kakšni so njihovi uspehi in težave, je dejal, da so sicer ukrepe sorazmerno pozno sprejeli, letos bodo skupaj z letnimi načrti postavili tudi naloge v zvezi z ustalitvenimi ukrepi. Vendar pa so po ugotovitvah 3. tromesečja kar zadovoljni. Sicer pa so načela po katerih delajo in usmerjajo svoja prizadevanja plod lastnih izkušenj, zato so tudi uresničljiva. Za nekatera področja poslovanja še imajo zelo neizdelan način ugotavljanja uspehov in seveda tudi ukrepanja, ki mora biti pravočasno, sicer nima željenega uspeha. Za posamezna področja dela so izdelani poročevalci, ki ob obravnavah stanja poročajo in hkrati predlagajo ukrepe. Seveda se tudi dogaja, da kdo ne opravi zadolžitve, takšne primere posebno kritično obravnavamo, meni ravnatelj Marcen.

Ugotovili so, da se stroški gibljejo v okviru predvidenih zneskov. Pri gospodarjenju z materialom so prihranili na račun odpadkov za 33.522 kg, tako so stroške materiala pre-

segli le za 2 %, čeprav je bil dvig cen za te surovine kar 33 %, napram 15 %, ki so jih načrtovali. Prihranili so 10 % električne energije in za 37 % goriva. Pa so kljub temu sprejeli ukrepe, ki naj bi delovali v smeri zmanjšanja vseh vrst energije. Glede potrebnih surovin so imeli težave, ker je trg slabo založen. V pripravi so novi načini krojenja razreza debelih pločevin, ki bodo zagotovili boljši izkoristek. Presegli so načrt pri stroških za orodja, vendar pa so to utemeljili z nabavo nepredvidenega orodja in s potrebo po izredno dragem obdelovalnem orodju. Pripravljajo tudi merila odškodninske odgovornosti pri lomih orodja, ta naj bi veljala od 1. 1. 1983 dalje. Kritično so se izrazili z opravljenim na področju preventivnega vzdrževanja.

Odločno premalo so tu storili. Več morajo tudi storiti pri koriščenju in izkoriščenju delovnega časa. Niso bili zadovoljni z dosedanjimi dosežki pri kontroli meril za nagrajevanje po kakovosti izdelkov. To bodo morali popraviti in se poglobiti v urejanju teh vprašanj. Pri oceni dosežkov in nedosednosti so bili torej ostri in sproti so načrtovali ukrepe, ki bodo zagotovili izvršitev zastavljenih nalog v naprej. Treba je vedeti, da so se v marsičem znašli pred neznamkami. Dosedanje izkušnje so dobro napotilo za naprej!

A. V.

Prvi uspehi v celodnevni šoli

Podrobno smo v eni naših števil obravnavali način izobraževanja v celodnevni šoli v Gornjem gradu. Takrat smo tudi pojasnili, da učenec nikakor ni ves dan v šoli, da se tam uči, dela naloge, se v šoli hrani in da prebije v njej največ do 15. ure. Morda smo takrat premalo omenili kako se učenci od napora dela še spočijejo, to se zdi potrebno, sicer bi marsikdo lahko mislil, da so šolarji kar neprestano napeti.

Rekreativni odmor. Utrujenost učencev se v času COŠ poveča, zato je potreben tudi daljši aktivni počitek, ki se organizira tako v lepem kot slabem vremenu. Traja 25 minut in je med poukom in samostojnim učenjem. Učenci se poljubno razporedijo na vse razpoložljive šolske in druge površine, zlasti na prostem, na svežem zraku, kjer izvajajo izbrane gimnastične vaje, družabne in športne igre ali pa se sprehajajo in počivajo.

Prehrana učencev je na šoli strokovno vodena; predvsem se polaga pozornost pravilni kalorični in vitaminski sestavljenosti. Namen pa ni samo v tem, temveč, da naše nemalokrat „izbirčne“ otroke naučimo, da

je vsa pripravljena hrana „užitna“. Tako znana „izbirčnost“ se je v začetku pojavljala, sedaj pa je skoraj ni več.

Mogoče si težko predstavljamo pouk brez standardnega šolskega zvonenja, vendar tega pri nas ni več. Saj si le na tak način tako učitelj kot učenec samostojno in racionalno razporedita svoj čas, ki je za določeno obliko dela namenjen, brez stalnega znanilca začetka in konca.

Pri vsem tem razgibanem in pestrem delu pa ne izostaja učni uspeh naših učencev, ki je v prvem redovalnem obdobju v primerjavi s preteklim letom naslednji:

V šolskem letu 1981/82 je bil učni uspeh 89 %, v šolskem letu 1982/83 pa 95 %. Primerjava uspeha pri predmetih, ki jih smatramo za najtežje pri večini učencev pa je sledeča:

- pri matematiki v letu 1981/82: 15 nezad. ocen; v letu 1982/83: 6 nezad. ocen
- pri nemškem jeziku v letu 1981/82: 10 nezad. ocen; v letu 1982/83: 3 nezad. ocene
- pri fiziki v letu 1981/82: 8 nezad. ocen; v letu 1982/83: 1 nezad. ocena.

MINKA NAGLIČ

Povečanje Iskre v Solčavi

Kot naši bralci že vedo ima Iskra svoj obrat tudi v Solčavi. Prav sedaj obnavljajo spodnje prostore nekdanjega šolskega poslojpa, tako, da bi se razširili v pritličju, medtem, ko bo v prvem nadstropju še šola in pozimi tudi internat za šolanje.

Franc Podbrežnik, vodja obrata Iskra-Ferit v Solčavi nam je pojasnil, da nameravajo obseg proizvodnje povečati, seveda, če bodo to tržne prilike narekivale. Dobili bodo tudi ustreznejšo opremo in posodobili celoten obrat. Obeta se torej v primeru uspešnega posla še nekaj dodatnih delovnih mest v tej tovarnici. Delajo v glavnem za izvoz in to razne elemente za elektroniko, dušilke proti motnjam v radijskih sprejemnikih, sklope za televizorje in podobno. Dosele so svoje izdelke lahko vnovčili na tujem, kako bo v naprej pa raziskujejo v Iskri. Vsekakor izgledi niso slabi. Ker je ob gradbenih delih okolje zelo zanemarjeno, se ga bodo v prihodnjem letu temeljito lotili, tako bodo zadostili zahtevi kraja, ki je turističen.

Vidni strokovnjaki pri nas

Izvršni odbor evropskega združenja rejcev sivo-rjavega goveda je pred časom zasedal v Zalcu. Sklepali so o pripravah na evropsko konferenco tega združenja, ki bo prihodnje leto v Sloveniji.

Predsednik združenja dr. Jože Ferčej jih je povabil na ogled nekaterih naših kmetij. Tako je prišlo 9 članov izvršnega odbora in Bojan Nendl v našo dolino. Najprej jih je pozdravil predsednik skupščine občine Lojze Plaznik. Nato so si ogledali kmetije Breclj, Hudobreznik in Rženičnik. Med gosti je bil tudi predsednik svetovnega združenja, ki je po ogledu naših kmetij izjavil, da so nas v Jugoslaviji še premalo poznali. Ni štedil s pohvalami, da smo v tako kratkem času uspeli v živinoreji doseči tako odlične uspehe. Presenečenja nad tem kar so videli tudi niso skrivali ostali udeleženci obiska pri nas.

Franc Šulek

Ravnatelj Šulek nam je povedal nekaj števil in drugih podatkov, da lahko šola predstavimo. Na lučki šoli je letos 235 učencev, v Solčavi pa le 15. Kolektiv prosvetnih delavcev šteje 16 učiteljev od katerih uči 1 v Solčavi. Lučka šola je

Sodelovanje med šolami

Iz pobratene občine se od časa do časa oglasi novinarka Velinka Bisić. Tokrat nam je poslala dva sestavka, prvi govori o Elktroju in ga bomo objavili v naslednji številki, drugi pa opisuje sodelovanje šol obeh pobratnih občin. O slednjem je zapisala:

Na območju občine Čajetina sodelujejo 4 šole s šolami bratske občine Mozirje.

Že leta 1975 sta se pobratili šoli Slavoljub Terzić iz Ljubiša in osnovna šola na Ljubnem. Nato pa še šola Milivoje Borović iz Mačkata s šolo v Gornjem gradu. V 1977. letu sta se povezali šoli Dimitrije Tucović iz Čajetine in šola v Mozirju. Kmalu pa še šoli Savo Jovanović iz Sirogojna s šolo v Lučah.

Tako se je začelo delovno sodelovanje šol ene in druge občine, ki utrjuje bratstvo in enotnost ter tako sledi izročilom osvobodilnega boja. Pa tudi bolje se spoznamo med seboj!

Najprej so šole med seboj izmenjavale izkušnje pri vzgoji otrok, sledili so obiski kolektivov, obiskali pa so se med seboj tudi učenci. Po naših podatkih je doslej obiskalo Mozirje preko 110 prosvetnih delavcev in okoli 120 učencev. Posebno pri-

zadevni sta šoli v Ljubišu in Mačkatu, sledita pa Čajetina in Sirogojno.

Obiski so bili opravljeni ob raznih slovesnih prilikah, seveda jih je bilo največ ob dnevih šole, takrat so si učenci izmenjali pozornostna darila, sklepali so prijateljstva, kolektivi so se med seboj spoznavali. Vse to je napisano na šolskih deskah, darila pa so v vitrinah.

V obeh šolah, tako v Ljubišu kot v Mačkatu so uvedli dopolnilni programučenja slovenskega jezika. Šola Ljubiš je pričela kot prva že leta 1978. Tako so uspešno zaključili učenje slovenskega jezika učenci dveh oddelkov 6. razreda, v naprej pa bodo pritegnili še 7. razred. Povprečno opravi tečaj slovenskega jezika 60 učencev v enem letu. V Mačkatu so prav tako uspešni v učenju slovenskega jezika. Knjige jim oskrbi šola Mozirje.

Na takšen način se omogoči čitanje, osnovna znanja govora, spoznanje slovenske kulture in narodnih znamenitosti. Seveda pa so tudi dobre možnosti medsebojnega dopisovanja učencev obeh občin. Vse to pa pripomore k jačanju prijateljstva in tovarištva med mladimi.

VELINKA BISIĆ

Med popravilom kupole v Gornjem gradu

Zaščititi kulturne spomenike

Znano je, da je katedrala v Gornjem gradu spomenik prvega razreda in da predstavlja veliko kulturno znamenitost. Prav zato je skrb za vzdrževanje ogromne stavbe in notranje ureditve zahtevna naloga. Zahvaljujoč se župniku Venčeslavu Pivcu se redno opravljajo razna popravila, ki preprečujejo večje škode na zgradbi in notranjosti cerkve.

Župnik Pivec meni, da so poškodbe deloma posledica vojnih dogodkov, več pa je tistih, ki jih povzročajo zob časa. Težko je vzdrževati tako veliko površino strehe, tembolj ker je ta izredno zahtevna glede na oblike. Zimski čas je vedno usoden, saj pada sneg z višjih delov na streho in povzroča poškodbe kritine. Tudi južni veter, ki je v Gornjem gradu tako znan, ne prizanaša strešnim površinam. Če se tako nastale škode sproti ne odstranjujejo pride do okvar stropa in notranjosti. Okna so bila le zasilno popravljena po vojni, ostale so tudi poškodbe zidu po potresu v letu 1895. Od tod razpoke zidu. Seveda so vsa popravila izredno težka, saj gre pretežno za delo v višini, ki se ga redko kdo loti.

Zvonik so prekrili z bakrom, kupolo z macesnovimi ploščicami in jo obdali z bakrenim robom. Vsa dela opravljajo pod nadzorstvom zavoda za spomeniško varstvo in škofijske ko-

misije za cerkveno umetnost. Vedeti je treba, da je bilo zadnje večje popravilo opravljeno še pred vojno.

Za draga obnovitvena dela vedno primanjkuje denarja. Hkrati pa je treba skrbeti še za umetnine znotraj cerkve. Posebna vrednost se skriva na podstrešju — gre za oltar iz prvotne cerkve, ki je bila romanska (ostanek te stavbe je spodnji del zvonika). Trenutno ni ustreznega prostora za postavitev tega (Andrejevega) oltarja, ki je sicer dobro ohranjen, čeprav izvira iz druge polovice 12. stoletja. Župnik meni, da bi oltar postavili v kapelici (zakristiji).

Očesna paša je tudi Layerjev križevpot, ki je bil dolga leta skrit, pa so ga strokovno popravili. Tako spet krasi stene cerkve.

Katedrala v Gornjem gradu je zelo obiskana. Mnogi turisti občudujejo njene lepote, sicer je pa sam kraj močno povezan z zgodovinskimi dogodki in je zato pričakovati, da bo vse več turistov želelo priti v Gornji grad.

Del sredstev za obnovo katedrale prispeva tudi republiška kulturna skupnost v sodelovanju z občino. Spričo velikih potreb pri vzdrževanju tega zgodovinsko-kulturnega spomenika bo tudi v naprej treba skrbeti za vsestransko gmetno pomoč.

Proslava dneva armade

Ob dnevu armade pripravljajo tokrat skupno slovesnost v Mozirju. Kot menijo bo ta v obliki akademije 18. decembra 1982 v dvorani mozirskega kulturnega doma. Hkrati bi proslavili 30. obletnico ustanovitve Zveze razernih vojaških starešin. V ta namen pripravljajo tudi kulturni spored, skupaj z osnovno šolo v Mozirju in domačim prosvetnim društvom.

Titu v spomin

Naše bralce smo že obvestili o tem, da nameravajo v Mozirju urediti spominski drevored 88 lip. Krajevna skupnost je skupaj s KO SZDL povabila k sodelovanju krajanje, da bi to s prostovoljnimi delom opravili. Skupine so se oblikovale po družin in kar v samem začetku del so rezervni vojaški starešine pričeli kopati jame. Dan za tem pa je bilo na kraju pri Savinjskem

gaju, kljub slabemu vremenu veliko ljudi, ki so pridno delali. Množično so se odzvali nekdanji borci, videti je bilo tudi veliko mladih, tako se je pokazala zavest na eni in ljubezen do nepozabnega predsednika TITA na drugi strani.

Drevesa bodo dobili iz Zenice, zanje so poskrbeli zeniški rudarji s katerimi se naša krajevna skupnost dobro povezuje.

Staro in mlado je kopalo jame za 88 drevov v Savinjskem gaju

Več mladih v KS Gornji grad

V naši občini so v krajevni samoupravi nova vodstva. Tako so v Gornjem gradu izvolili za predsednika sveta krajevske skupnosti Bena Faleta. Ker smo se v uredništvu našega glasila odločili predstaviti vse novizvoljene predsednike KS smo obiskali najprej Gornji grad.

V Smreki smo poiskali Bena Faleta, ki dela tam kot referent prodaje, je sicer ekonomski tehnik, pa še ob delu obiskuje VEKS v Mariboru. Že prve besede, ki smo jih izmenjali so dale slutiti v tem mladem, komaj 25 let starem sogovorniku prijetnega in odprtega človeka. Čeprav je obveznost šele prevzel, pa ni bil nič v zadregi, ko smo načenjali nekatera vprašanja s katerimi se ubada krajevna skupnost. To kaže, da je že prej sodeloval v delu krajevske samouprave.

Na vprašanje če je v organih KS Gornji grad poleg njega še več mladih, je smeje poudaril pomlajenost, ki pa je po njegovem mnenju potrebna, saj so starejši krajanje že veliko svojih moči posvetili domačemu kraju in njegovemu razvoju. Seveda bi brez njih ne šlo, zato so v svetu tudi še takšni, ki so leta dolgo delali. Takšna povezava mora biti, meni Fale in nadaljuje z željo, da bi skupno delali za

svoj kraj. Imamo še veliko načrtov. Verjetno bo marsikaj moralo počakati, saj so časi težki in ne kaže živeti v oblakih. Vendar pa bo mnogo tega mogoče opraviti z veliko dobre volje in ljubezni do kraja, ki nam mora biti drag.

Z mladimi pa je tako, meni Fale, da včasih ne najdemo

Beno Fale

pravilne poti do njih, vendar pa so na sploh voljni pomagati in upa, da bodo tudi v sedanjih naporih krajevske skupnosti krepko sodelovali. Tudi mi ne dvomimo v to, saj je Beno Fale eden izmed njih in kaže voljo do dela. Tako bo s časom njegov zglede prepričal še ostale!

O škodah po divjadi

Pri skupščini občine Mozirje dela tudi lovska komisija, ki kot družbeni organ skrbi za povezavo med lovskimi družinami v dolini, posebno kadar gre za vsklajevanje izvajanja predpisov. Ker so nas zanimali postopki lovskih družin takrat, ko gre za odškodninske zahtevke kmetov, ki so utrpeli škodo po divjadi, smo zaprosili predsednika lovske komisije Franca Kranjca za pojasnilo.

Vsaka družina ima svojo komisijo za ocenjevanje prijavljene škode. Po mnenju občinske komisije je bilo to delo v preteklem letu dobro opravljeno, saj je samo eden primer, ko se je oškodovanec pritožil na očno komisije v družini. Res je tudi, da je bilo škoda manj, kar

je pripisati manjšemu številu divjih svinj, ki povzročajo največ škoda kmetom. Lovci so jih namreč preteklo leto precej razredčili. Kot primer navajamo, da so jih samo v LD Gornji grad ustrelili 19. Tu pa se tudi največ zadržujejo. Letos ni bilo prijavljenih večjih škod. Lani so družine plačale preko 7 starih milijonov din odškodnine, letos pa le 1,5 milijona. Seveda je treba vedeti, da je letošnje leto gozd dajal obilo hrane divjadi.

Občinska komisija je naročila komisijam v družinah, da škode pošteno obravnavajo, saj gre končno za kmetijske pridelke v katere je bilo vloženo dosti denarja in truda. Skupaj s strokovnjaki naše zadrage so postavili cene pridelkom. Navodila so bila torej jasna!

Mladi pomagali kmetom

Šola v Gornjem gradu ima vrsto dejavnosti, ki povezujejo njeno življenje z utripom kraja. Ko so razmišljali o rednem urejanju šolskega okolja so se domislili delovne brigade. Ustanovili so jo iz vrst učencev obeh 8. razredov. Ni bilo treba dolgo čakati na prvi „nastop“ mladih.

Letošnja bogata sadna letina je povzročila kmetom preglavice s spravilom. Brigadirji so

zato ponudili svojo pomoč. Okoli 40 učencev je krenilo v sadovnjake in prvič obralo 11,5 ton jabolk. Pozneje so še dvakrat priskočili na pomoč ter tako prislužili šoli sadje, ki je dragocena hrana.

Komandir brigade Alojz Pečnik zatrjuje, da je volja za delo pri brigadirjih velika, zato bodo pomagali tudi v bodoče. Sicer pa jih čaka obilica dela z urejanjem okolja šole.

Iz mozirskega radio kluba

Člani mozirskega radio kluba so imeli pred časom svoj letni zbor, ter na njem ocenili prehojeno pot od zadnje skupščine.

Skupščino je vodil Milan Praznik. Nato so sledila poročila predsednika, blagajnika in vodij sekcij. Predsednik je v svojem izjavljanju poudaril, da je delo kluba v zadnjem času nekoliko nazadovalo, kar je posledica nekaterih okoliščin, ki jih bo treba v bodoče odstraniti. Ne gre tu za nepripravljenost članstva za delo, bolj so stvari organizacijskega značaja krive za takšno stanje. Vendar so obeti za v naprej dobri!

Predsednik ZRS Franc Mermal je v svojem pozdravnem nagovoru omenil, da ima naš klub vse možnosti za dobro delo. Kar je zelo pomembno, razpolaga s številnimi usposobljenimi operaterji vseh razredov. Da je temu tako, kaže dejstvo, da je med tekmovalci v republiškem merilu bil tudi član našega kluba. Njegove besede so bile polne spodbud za nadaljnje delo, ki je tako osebno veselje, kot tudi izrednega družbenega pomena. Zbor je izvolil za novega predsednika Ivana Žvipla iz Nazarij.

STANE KOTNIK

Radio klub YU 3 DSW Mozirje obvešča vse člane in vse zainteresirane občane, da je klubski dan vsako nedeljo od 9. do 12. ure. Takrat je klub odprt, vabimo vse, ki se za našo dejavnost zanimajo, da nas obiščejo in se nam pridružijo!

Opozorilo!

Upravni organ za gradbene zadeve SO Mozirje opozarja graditelje, da se ravnajo po predpisih, ki dovoljujejo začetek gradnje šole po pridobitvi gradbenega dovoljenja. Mnogi prično z gradnjo takoj po ogledu komisije na predvidenem gradbišču. Takšno ravnanje je v nasprotju z zakonom in bo preganjano. Hkrati opozarja urbanistična inšpekcija, da je vsako odstopanje od načrtov nedovoljeno. Tako tudi premiki od zakoličenega in za stavbo določenega prostora. Opozorilo je nujno, ker mnogi graditelji ravnajo po svoji volji in se ne držijo določil v gradbeni dokumentaciji.

Nov delovni čas

V upravnih organih, družbenopolitičnih organizacijah in drugih družbenih službah so po znanih ukrepih IS SRS, oziroma ZIS prešli na spremenjen delovni čas. Tako delajo od 7. do 15., ob sredah pa do 17. ure. Po izjavi Rada Rakuna delajo tako tudi skupne službe nekaterih DO: Splošno zdravstvo Mozirje, ZKZ, GG Nazarje, TOK GG Nazarje, VEZ Mozirje, Veterinarska postaja, Savinja Mozirje, GG Gornji grad in Luče, TOZD Gradbenik Ljubno, Turist Mozirje in RA-MO Mozirje. Zaradi neurejenih prometnih zvez pa delajo po starem še skupne službe

Glina, Elktroja, Smreke in MGA Nazarje.

Kot je povedal Rade Rakun, si pristojni prizadevajo najti skupen jezik z Izletnikom glede avtobusnih zvez, da bi to omogočile prevoze na glavnih smereh v dolini in da bi lahko uvedli delovni čas od 8. ure dalje. Zaenkrat so izgledi slabi, ker bi morali uvesti nekaj povsem novih zvez, kar bi pomenilo dodatno trošenje goriva v času, ko tega zelo primanjkuje. Izvršni svet SO Mozirje bo o vsem dokončno odločil, ko bo znano kakšne možnosti lahko nudi Izletnik s svojimi avtobusi

Zavidljiv uspeh tabornikov

Tudi letos je bila Zlata puščica. Tudi letos zmagal odred, ki je prvič nastopil na Zlati puščici. Imamo lep zglede, ko se lahko z marljivim delom ob dobrem vodstvu hitro pride do lepih uspehov. In kdo so to?

To je četa Smreka iz odreda IV. Operativne cone iz Gornjega grada. Odnosi so prehodni pokal in upamo, da se bodo tudi drugo leto udeležili tekmovanja v takem številu.

Tekmovanje se je odvijalo v gozdu na Kosezah v okolici Ljubljane. Od 8. ure zjutraj do 18. ure zvečer smo se trudili, plašili, zvedavo opazovali, saj smo se prvič udeležili republiškega tekmovanja.

Zbrali smo se, premočeni, lačni, utrujeni. Komaj smo pričakovali, kdaj se bomo lahko odpeljali domov, na toplo, k počitku.

In rezultat naše udeležbe na tekmovanju: 3 diplome za prva

mesta posameznikov, Colnar Vojko in disciplini TLD moški, Suhovertnik Vera in disciplini KLD tabornice, Tesovnik Franc in disciplini KLD medvedki. 1 diploma za tretje mesto KLD tabornice Remšak Irena, 3 diplome za I. mesto ekipno (taborniki, medvedki, čebelice) 3 diplome za II. mesto ekipno (moški, ženske, taborniki).

Za konec pa še največje presenečenje: republiški prehodni pokal in Zlata puščica sta bila naša!

Minila nas je lakota, minil nas je mraz, pozabili smo na utrujenost. Naša prizadevanja so bila prebogato poplačana.

Posebno priznanje pa je treba izreči mlademu učitelju naše šole, tovarišu Vojku Colnarju, ki je z izredno požrtvovalnostjo in s svojim osebnim vzgledom največ doprinesel k tako odlični uvrstitvi.

JOŽICA PURNAT

Paraplegiki o sebi

Delovanje društva je v precejšnji meri odvisno od finančne moči, saj smo močno odvisni od avtomobila, kar nam povečuje stroške. Vsaka akcija, ki jo načrtujemo, se zaplete ravno pri prevozu. Najhuje je seveda za vse tiste naše člane, ki nimajo lastnih avtomobilov. Tako si prizadevamo premostiti te ovire na način, da vračamo stroške prevoza tistim voznikom, ki so pripravljeni pripeljati naše člane na mesto dogajanja. Kako bo v bodoče z našim delovanjem, si še nismo na jasnem. Pomanjkanje bencina bo odrezalo marsikatero aktivnost in sodelovanje paraplegikov, ker si enostavno ne upamo na daljše vožnje.

Do bencinske krize, torej do jesenskih mesecev, je Društvo paraplegikov celjske regije organiziralo večje število akcij iz najrazličnejših področij. Športno in rekreacijsko življenje je razgibano med člani, sodelovali smo na najrazličnejših prireditvah in srečanjih, kot je atletsko tekmovanje v spomin Bojanu Hrovatinu, prvemu človeku, ki je uvedel v rehabilitacijo paraplegikov aktivni šport, na košarkarskih turnirjih, na športnem ribolovu, na spretnostnih vožnjah z avtomobili in še na mnogih drugih. Omenim naj samo še eno prireditev, ki je bila letos v okviru Flosarskega bala na Osnovni šoli Ljubno ob Savinji: medregijsko tekmovanje v namiznem tenisu. V naši občini živi kar precejšnje število paraplegikov in najbrž se to odraža v naših hotenjih, da kakšno akcijo izvedemo prav tu, kjer smo doma. Tako smo v Savinjskem gaju imeli trimski ogled, že drugič, ki nas je ponovno navdušil. Ugotavljamo pa tudi še nekaj, da so po naši ožji domovini še „skriti“ ljudje,

ki so vezani na invalidski voziček, pa ne vedo za organizacijo, v katero bi se lahko vključili in v njej delovali. Nismo pozabili tudi na kulturno življenje. Prenekatera dobrina nam je nedostopna, bodisi zaradi oddaljenosti, bodisi zaradi arhitektonskih ovir. Glavna kulturna hrana za nas so radio, TV, knjige in časopisi. V bogatem izboru še ostalih kulturnih doživetij je to seveda nadvse skromno. Zato smo organizirali obisk dramske skupine iz Šmartnega ob Paki, turistično predavanje z diapozitivi, nastop otrok iz dveh osnovnih šol in ogled dveh razstav. Najbolj čudovito je takrat, kadar smo lahko prisotni na kakšni prireditvi v domačem kraju, če se seveda okorajžimo iti tja.

Pri Zvezi paraplegikov izdajamo svoje glasilo Paraplegik, ki izhaja na dva meseca. Objavljamo tudi reklamne oglase delovnih organizacij in si na ta način izboljšujemo finančno stanje. V letošnjih številkah so se neverjetno izkazala podjetja iz celjske regije, ki so nam ponudila številne reklame. Odziv je bil resnično enkraten in kar mene osebno zelo veseli, tudi iz naše občine so se oglašile delovne organizacije in oglašale v glasilu. Dohodki z reklam so bili letos znatni in upamo, da bomo tudi v bodoče, v prihodnjem letu, doživeli toliko pozitivnih odgovorov.

Nisem hotela, da bi ta sestavek izzvenel kot poročilo o našem delu, o prizadevanjih, o načrtih in podobno, hotela sem le malo obširneje predstaviti naše društvo in s tem vsakega posameznega paraplegika. Vračanje v življenje je za nas neizogibno.

MARIKA ŠERBELA—RUPNIK

Paraplegiki se ukvarjajo tudi z ribolovom

Ohranjena posebnost

Nedaleč od glavne ceste je v Tiroseku 58 kmetija Podmeninšek. Že prvi vtis, ki ga obiskovalec dobi, ko stopi na dvorišče pove, da gre za urejeno in skrbno vodeno kmetijo. Lepo sodobno gospodarsko poslopje, skrbno shranjena silaža, očišče stroji in izredno čista mlekarna so odlike prvega pogleda. Pravijo pa, da je prvi vtis najboljši!

Na posestvu gospodarji Ivan Rihter s svojo ženo, imata pa tudi sina, ki bo z njunim delom nadaljeval. 50 ha skupnih površin, sicer v bregu, je temelj gospodarjenja. Že leta 1968 je inž. Dolfe Čizej pripravil načrt usmeritve kmetije v živinorejsko smer. Tako imajo v hlevu 23 glav, od teh 16 molznic. Postopno so načrtom prilagajali še poslopja za opremo, tako je danes kmetija sodobno opremljena. Ne pretiravajo, ko jih vprašamo kakšna je molznost pri njihovih kravah, saj povedo, da imajo kravo, ki daje tudi do 6000 litrov mleka, sicer pa je hlevsko povprečje 3500 litrov! Že tretje leto pripravljajo silažo, letos jo je okoli 120 m³. S tem načinom priprave krme so dosegli dobre uspehe in bodo še naprej tako delali.

Naše kramljanje je nato šlo še v drugo smer. Med zgradbami, ki so na kmetiji je tudi zelo zanimiva kašča z letnico grad-

nje 1688. To je zagotovo ena najstarejših, tako dobro ohranjenih kašč in še danes služi svojemu namenu. Pri tem je zanimiva tudi notranja oprema. Ker so nekoč merili žitni pridelek s „škafi“ je posebnost tudi ohranjen škaf, potrjen z uradnim žigom iz časa stare Avstrije. To bi dalo misliti, da so pri tej hiši nekoč odkupovali žito, saj bi sicer ne imeli „uradnega“ škafa. V kašči pa je tudi lep „košt“ (lesena skrinja za žito z več predali za razna žita). Na pokrovu so vpisani prideški podatki po letih od 1921 dalje. To je zanimivo, ker se iz tega razbere kaj so takrat sejali in koliko. Če za primer navedemo podatke iz leta 1922 vidimo, da so shranili 7 škafov ječmena, 22 soržice (mešanica pšenice in rži), 34 pšenice, 60 ovs, 3 koruze in 9 škafov ajde. Morala je biti slaba letina, ker so zraven pripisali „tedaj je bilo najmanj žita“. Da bi si lažje predstavljali količine naj povemo, da je škaf tehtal 25 kg pšenice, oziroma 17 kg ovs. Podatki na skrinji so zapisani vse do vojnega leta 1941. Morda še to, da nosi ta skrinja s sedmimi predali (da so lahko žita razvrstili) letnico 1874.

Pri Podmeninškovi se zavedajo vrednosti kašče in opreme, zato nameravajo ob časa načete dele skrbno obnoviti.

A. VIDEČNIK

V službi človečnosti

Med nami žive mnogi, ki tiho in vestno delajo za dobro soljudi, za jih prav zaradi njihove skromnosti ne poznamo dovolj! Nedvomno je tako tudi z Janezom Zupancem, ki že preko 20 let vodi organizacijo Rdečega križa v Lučah. V njej pa sodeluje že kar 26 let.

Obiskali smo ga in ga našli sredi dela v svoji delavnici. Šegavo je pripomnil, da se v neredu kar ne znajde in da je skrajni čas pospraviti orodje. Ko smo mu povedali kaj bi želeli, je menil, da nima takšnih zaslug in ne zasluži te pozornosti. Med pogovorom smo prišli v notranjost hiše, stena na kateri so bila nameščena številna priznanja za njegovo dejavnost v RK in še posebej v krvodajalstvu, je nazorno pričala o velikem delu tega skromnega moža.

Rojen v okolici Laškega, je že mlad moral prijeti za delo, da se je prebijal skozi življenje.

Po poklicu sedlar je moral zaradi pomanjkanja dela v svoji stroki prijeti tudi za rudarski kramp, delal je v rudniku Liboje. Kot partizana so ga ujeli in okusil je strahote celjskega piksra, kjer je tudi hudo zbolel. V Luče je prišel leta 1946. Najprej je delal v svojem poklicu, ko pa ga je bolezen le huje težila se je upokojil.

Vsako leto pripravijo v Lučah krvodajalsko akcijo. Njihovo delo s krajani je prineslo velike uspehe, saj se ti množično odzovejo, ki je treba dati kri. To kaže tudi podatek, da kar eno tretjino vse zbrane krvi v naši občini dajejo v Lučah.

Podatki kažejo, da pride na vsako krvodajalsko akcijo povprečno 130 krajanov. Med najboljšimi darovalci krvi je Bogomir Kos. Takih, ki so dali kri

več kot 30-krat je v Lučah kar 15. Ni treba poudarjati, da je za te uspehe bilo treba veliko delati, prav tu pa je za zasluga Janeza Zupanca, njegove žene Štefke in blagajničarke Anice Pečovnik izjemna! Pa še mnoge bi lahko našli, ki pomagajo pri delu Rdečega križa v tem kraju.

Tudi sicer delujejo v okviru RK človekoljubno, saj skrbijo za ostarele občane. Pripravljajo jim srečanja, ki jih z razumevanjem šolskega vodstva imajo v šoli. Zbirajo stara oblačila za primer večjih nezdov, pa tudi sicer pomagajo kjer je le mogoče.

Janez Zupanc

Morda bo ob branju tega sestavka Janez Zupanc menil, da smo kar preveč hvalili, če kdorkoli tako misli, potem naj se ob tem zamisli koliko ur trdega prizadevanja je bilo treba, da je dvajset delovnih let v Rdečem križu, ki je tako prizadeven kot lučki, minilo!

Nove knjige v knjižnici

I. LEPOSLOVJE: Patten: Okostja bizonov, Đalski: Prihod Hrvatov, Arpno: Mlada nuna, Illes: Karpatska rapsodija, Burk: In jutri ves svet, Torkar: Jezdec in sanjači.

II. STROKOVN LITERATURA: Vider: Zapiski o Solčavi in njeni okolici, Babič: Primorska ni klonila, Berger: Srečko Kosovel.

III. MLADINSKA LITERATURA: Copić: Doživljaji mačka Toša, Moric: Konjiček mojstra Packe, Golar, M.: Verženci, Šetinc: Ukradena mladost, Hunter: Nove prigode profesorja Modrinjaka.

Razumevanje za narodopisje

Naše občane smo že velikokrat prosili, da nam pomagajo pri ohranjanju zgodovinskega in narodopisnega gradiva za arhiv kulturne skupnosti, deluje v Mozirju za vso občino. Mnogo tega smo izrgali zobu časa in uničenju. Tokrat gre naša zahvala Mariji Stermecki iz Rad-

mirja, ki je obogatila naš arhiv s številnimi zanimivimi primerki.

Ob tej priliki bi želeli ponovno opozoriti na to dejavnost v občini. S skupnimi napori bomo ohranili našim znancem marsikaj, kar bi sicer šlo v pozabo. Pa naj gre za narodopisje, zgodovino ali NOG.

Pisec iz Solčave

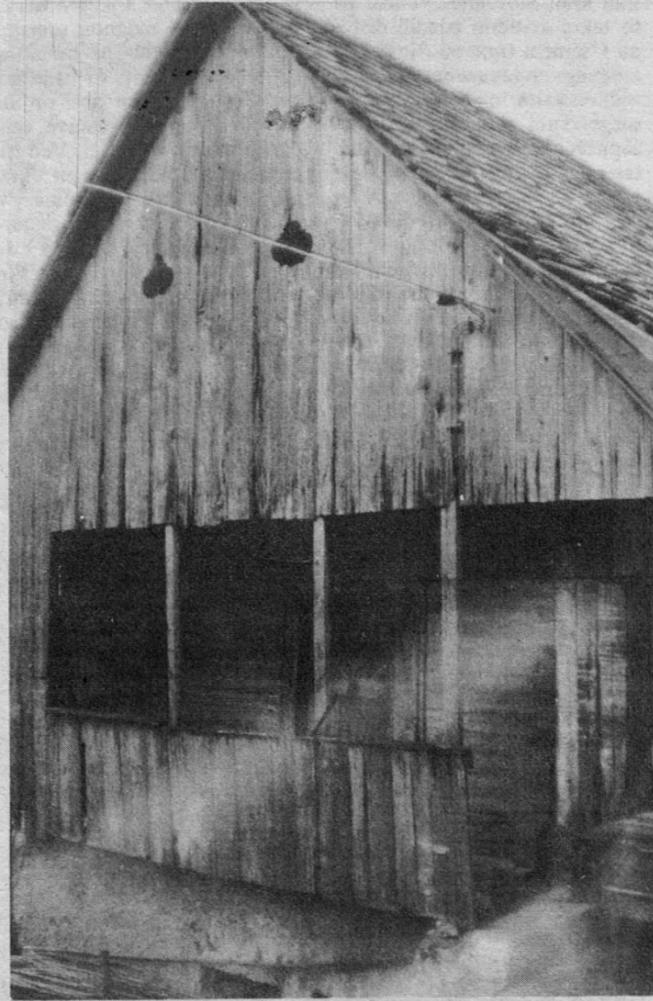
Valenta Vidra ne poznajo le v Solčavi, znan je kot turistični delavec v celjski regiji, znan je kot kronist širom Slovenije, saj so njegovi sestavki vzbujali vedno zanimanje širše, posebno pa planinske javnosti. Tokrat nas je razveselil z zapisom o svoji Solčavi.

Da je rojen v Solčavi izpričuje vsa njegova ljubezen do tega okolja. Ob pripovedovanju, ko posega daleč nazaj v zgodovino, že zaradi dobrega spomina skriva svojih 65 let. V domačem turističnem društvu dela že od njegove ustanovitve. V njegovi hiši je nekakšen turistični center, kjer daje sam obvestila tujcem in jim svetuje kako naj preživijo proste dni v tej lepi krajini pod vršaci Savinjsko-Kamniških Alp. Kako je pričel s pisanjem? Nenehno so turisti od njega zahtevali razne informacije, pa je pričel s pisanjem priložnih besedil za tujce. Ob tem je vse globlje zajedal tudi v preteklost, ki ga je sčasoma pritegnila do te mere, da se je odločil za pisanje

kronike kraja in okolice. Tako se je pred kakimi 10 leti začelo njegovo delo, ki je bilo letos kronano z izidom knjige. Pokojni Stanko Ošep je zelo podpiral takšno dejavnost in mu kot turistični delavec dajal nenehno podporo. Besedilo je že imel pripravljeno, le denarja je zmanjkalo za tisk. Spet se je zavleklo, vendar pa je s pomočjo domačega turističnega društva in ob dragoceni pomoči profesorja Zorana Vudlerja iz Celja knjiga o Solčavi zagledala beli dan.

Ko seže v spomine na prva spoznanja ob zbiranju gradiva rad poudari, da mu je to delo bilo v veliko veselje, pa kaj bi sicer lahko boljšega storil za svoj kraj? Pri iskanju zgodovine so mu pomagali v vseh arhivih, kamor se je zatekel po verodostojne vire. Pomagal pa mu je tudi njegov planinski tovariš profesor Tine Orel. Vsem je globoko hvaležen in upa, da njegov uspeh delijo tudi tisti, ki so mu stali ob strani.

A. V.

Kašča pri Podmeninški iz leta 1688

Kino spored za Nazarje

Uredništvo si prizadeva zagotoviti bralcem tudi spored kina v Nazarjah, žal pa to doslej ni uspelo. Mnogi prebivalci kraja in okolice so se obrnili na naše glasilo, da bi objavljalo tako kot za Mozirje in Ljubno spored za mesec naprej, zato smo opozorili nazarsko prosvetno društvo, ki pa kljub razumevanju seznama filmov ne more zagotoviti, ker vodi vse naloge v zvezi s sporedom kinooperator. Toliko v pojasnilo tistim, ki pišete na naše uredništvo glede sporeda kina v Nazarjah.

Več nesreč, več mrtvih

Letošnji podatki, s katerimi razpolagajo varnostni organi, niso spodbudni, celo zaskrbljujoči so v vsakem pogledu. Tako je ugotovljeno, da je vse bolj ogroženo družbeno premoženje, seveda pa tudi zasebno, saj je v 9 mesecih letošnjega leta zabeleženih 145 kaznivih dejanj, lani pa je takih bilo skozi vse leto 125. Tu gre za tatvine koles, motornih koles, bencina, strojev in orodja. Komandir milice Bernard Petanjek meni, da smo pri čuvanju lastnine nekoliko lankomišljeni in naravnost izzivamo tatvino, ko puščamo nezaklenjena kolesa, motorje in tudi nezavarovane stroje ter orodja. Seveda velja ta graja tudi za družbeno lastnino, kjer je stanje varovanja tudi dokaj kritično.

V prometu so kazalci še slabši. Nesreč s smrtnim izidom je znatno več, kot v istem obdobju lani. Lani smo imeli 2 mrtva na cestah, letos jih je že 6. Ob tem se velja zamisliti: pa še nekaj nam mora biti ob tem jasno. Naše ceste niso dirkališča, saj za te namene niso niti urejene. Drugo zelo usodno pa je, da so letos zasačili miličniki že kar 162 voznikov, ki so vozili vinjeni, lani je takih primerov bilo 57. To pomeni z drugo besedo, da se mnogi vozniki vedejo v prometu povsem neodgovorno in človeka nedostojno, ko se nacejajo in pijani vozijo po cestah, ki so zvečine izredno ozke in vijugaste. Milič-

niki bodo zato poostri nadzor na cestah v tej smeri, hkrati pa bodo bolj nadzirali ravnaje gostincev, ki kljub prepovedi točijo alkoholne pijače vinjenim in mladoletnim osebam. Obljubljajo tudi ostrejši nadzor nad zapiralnim časom gostinskih obratov v dolini.

Že teh nekaj skupnih podatkov veleva večjo budnost pri shranjevanju premoženja vseh vrst. Tatvine so v bistvu lažje tam, kjer se predmeti kar ponujajo storilec kaznivih dejanj. Več bi morali o tem misliti tudi v podjetjih, ko večših puščajo razne vredne stroje po tedne dolgo nezavarovane, ali pa le zasilno skladiščene.

Štab civilne zaščite naše občine je obravnaval kopičenje zaloga goriva, oziroma naftnih derivatov po domovih. To je skrajno nevarno, saj gre za hudo vnetljive snovi. Ob tem premalo pomislimo na nevarnost požara ali eksplozije. Zato bodo inspektorji preverjali stanje in takšne primere prijavili. Sicer pa je tu odpovedala samozaščita. Bencinska mrzlica je marsikoga pripravila do tega, da sedaj živi v neposredni nevarnosti in še druge spravlja v to.

Da bi kmetje lahko skladiščili določene količine goriva za kmetijske stroje, je štab civilne zaščite naročil službi na SO Mozirje, da pripravi enostaven načrt za ureditev takšnega zasilnega skladišča goriva in na ta način prepreči večje nevarnosti požarov.

Vzgojnovarstveni zavod Mozirje razpisuje prosta dela in naloge finančno-administrativnega delavca za določen čas s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke, ki je na porodniškem dopustu) v DE Mozirje. Nastop službe s 1. 1. 1983 in do 4. novembra 1983. Prijave pošljite na upravo Vzgojnovarstvenega zavoda Mozirje.

MLADINA PIŠE**Po našem kongresu!**

V Novem mestu se je končal XI. kongres ZSMS, ki se ga je udeležilo 5 delegatov iz naše Občinske konference ZSMS.

Ena izmed tem, ki so jih obravnavali je tudi delo z mladimi v osnovni šoli.

Dotaknili so se problema mentorstva. Kakšen naj bo mentor? Razumeti mora probleme mlade generacije, biti mora naš aktivist, ker bo le tako znal z mladimi živeti, jim znal prikazati našo organizacijo samo po sebi potrebno in ne kot nujno zlo. Vztrajati moramo pri tem, da imamo odločilno vlogo izbire mentorjev mladi sami; da ne bo mentor tisti, ki je najmanj obremenjen z delom na šoli ali v krajevni skupnosti, oblika dela pa bi mu bila postranska brigada.

Potrebno je preseči meje delovanja samo v osnovni šoli; premajhna je povezava s sredino, kjer naši mladi živijo v prostem času. Vendar te povezave ni in je tudi v naslednje ne bo, če bomo nadaljevali s takšno obliko dela kot doslej.

Med drugim vse preveč pozabljamo na izobraževanje mladih, kajti ta oblika dela nam zagotavlja, da se bo naše delo spreminjalo in da organizacija Zveze socialistične mladine ne bo organizacija, ki nam je dana za čase v enaki obliki. Potrebno bo spremeniti učne programe Družbeno moralne vzgoje, ki je po programu v 7. in 8. razredu. Tu je premalo poudarka predvsem na mladinski organizaciji, katera je prva in

osnovna družbenopolitična celica našega mladega človeka. Tu in v tej organizaciji moramo mlade pravilno usmeriti, in kot mnogokrat poudarjamo, naravnati v pravo smer če hočemo, da bomo imeli dobre samoupravjalce in delavce v drugih družbenopolitičnih organizacijah, katerih baza je prav v mladinski organizaciji.

Na kongresu je bilo govora še o mnogih problemih mladih, vendar smo lahko o tem že mnogo prebrali v dnevnem časopisu, tako da smo se opredelili le za povzetek referata, kaj ga je imela naša delegatka Marija NAGLIČ.

V razpravo se je vključil tudi Tomaž MAROLT, ki je nazorno prikazal težave s katerimi se srečujejo mladi v kmetijstvu (poudarek je bil na problematiki višinskega kmetijstva).

Kako bo steklo naše delo po končanem kongresu, v času, ko se nahajamo v težkem gospodarskem položaju? Morda bi to lahko povedali z besedami, ki jih je v uvodnem govoru izrekla predsednica RK ZSMS COLARIC Darja:

„Bodimo v tem boju odločni in hkrati sposobni razumeti tudi napake. Bodimo predrzni in hkrati preudarni. Bodimo neizprosni in hkrati demokratični. Bodimo kritični in hkrati dopuščajmo kritiko našega dela, skratka, bodimo v tem boju revolucionarna mladostna organizacija.“

ANDREJA JERIC

Konferenca mladih v Mozirju

Pri OK ZSMS Mozirje je organiziranih več področnih konferenc, ki predstavljajo obliko dela same občinske konference po posameznih področjih. Tako pokrivajo področja v združenem delu, kmetijstvu, vzgoji in izobraževanju in področje mladih v krajevni skupnosti. Takšna organizacija pomeni, da mladi temeljiteje obravnavamo vprašanja glede na posamezna področja in rešujemo probleme, ki jih najbolj čutimo.

Tako smo se mladi, organizirani po osnovnih organizacijah v krajevnih skupnostih, v četrtek 14. 10. 1982 zbrali na volilno programski seji KMKS, na kateri smo najprej opravili volitve za mandatno obdobje 1982-1984, za tem obravnavali programske usmeritve v prihodnjem obdobju in za zaključek posvetili pozornost nekaterim konkretnim problemom, s katerimi se srečujemo mladi pri svojem delu.

Pa pojdemo po vrsti. Mladi smo najprej izvolili vodstvo konference ki jo bo vodil Matko Izidor ter člani: Čepčak Petro, Solar Uršo, Jurak Marijo, Grudnik Viktorja, Grudnik Andreja in Voler Vero, kot sekretarja predsedstva. Obenem smo izvolili tudi delegata za enajsti kongres Zveze socialistične mladine Jugoslavije Matko Izidorja.

Uvodno poročilo k usmeritvam nadaljnega dela mladih sta podala

Matko Izidor in Venek Milan. V izjavanju sta poudarila predvsem tista žgoča vprašanja, ki jih mladi tako ali drugače občutimo. Reševanje teh vprašanj pa bo uspešno z razvojem socialističnih samoupravnih odnosov torej z utrujenjem delegatskega sistema in v tem smo bili vsi navzoči delegati enotni.

Na uvodno izvajanje se je razvila dokaj ostra razprava, v kateri smo sodelovali skoraj vsi delegati. Iz razprave je bilo moč razbrati, da se mladi srečujejo sicer z najrazličnejšimi težavami, začne pa se že kar pri zagotavljanju osnovnih pogojev za uspešno delo: to je prostor in finančna sredstva. Poleg tega so še vedno odprta vprašanja povezovanje mladih z društvi, sodelovanje s krajevo skupnostjo in njenimi organi, nerazumevanje in nezaupanje starejših (tudi vodstvenih struktur) do mlade generacije in še bi lahko naštevali.

Ne samo ocena in kritika, temveč tudi spreminjanje družbenoekonomskih odnosov in s tem družbeno-ekonomskega položaja mlade generacije ter ustrezno družbenopolitično izobraževanje, bo dalo boljše rezultate, je dejala sekretarka OK SZDL Mozirje Rezika Plaznik, kot gostja dokaj uspešne seje konference mladih v krajevni skupnosti.

SABINA SUŠNIK

Novinarski krožek

Letos smo na naši šoli ustanovili novinarski krožek. V življenje smo ga priskrbeli, da bi s pisano besedo spremljali dogodke v naši šoli. K sodelovanju so vabljeni učenci vseh razredov saj smatramo, da naj se jih čimveč vključi. Sestajamo se ob torkih, takrat pišemo spise, jih popravljamo in dopolnjujemo. Seveda smo kar se da natančni, saj mora sestavek, ki gre v objavo biti dober. V bodoče bomo vabili na naše sestanke novinarje, da bi nam pomagali pri delu in nam prenašali svoje delovne izkušnje. Zavedamo se, da je obveščanje v naši družbi zelo pomembno in se zato že zgodaj učimo, da bi pozneje lahko sodelovali na tak ali drugačen način.

MATJAŽ SEM,
OŠ Ljubno

Delovna akcija

Pri razredni uri smo se domenili, da bomo šli pomagati nekaterim kmetom pospravljati sadje. Minilo je nekaj dni. Učenci iz okolice Ljubnega so odšli na Budnovo. Delali so tri ure. Nato so se vrnili domov. Naslednji teden v soboto pa smo spet odšli na Budnovo. Jabolka smo pobirali eno uro. Zahvalili so se nam in mi smo odšli. Pred šolo nas je čakal avtobus. Odpeljali smo se domov. Nekateri učence pa je tudi doma še čakalo pobiranje sadja.

NINA KOLENC,
OŠ Ljubno

Šolska njiva

Lani je šola dobila svojo njivo. Šklenili smo, da bomo na njej posadili krompir, ki nam ga vsako leto primanjkuje. Za krompir je skrbel lanski 7. razred. Učenci so ga spomladi strojno posadili, tudi sami so ga osipavali. Med počitnicami se je krompir pošteno odebil.

V ponedeljek smo dobili okrožnico, da bomo v torek pospravljali krompir. Ko smo v torek prišli na njivo, smo se veselo lotili dela. Kmalu je bil krompir pobran v gajbice, katere smo znosili v kombi. Krompir je hišnik odpeljal v šolo, mi pa smo odšli domov. Letošnja letina krompirja je bila dobra in upamo, da bomo tudi v naslednjih letih pridelali toliko kot smo etos ali pa še več. Da pa smo lahko pridelali toliko krompirja, smo morali meti njivo. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo KZ, ki nam je njivo priskrbel. Veliko so nam pomagali tudi nekateri kmetje z Ljubnega in iz Okonine, s tem da so njivo strojno obdelali, nam pomagali posaditi krompir in ga tudi zorati.

Vsem, ki ste nam v tej naši akciji kakorkoli pomagali, še enkrat iskrena hvala.

KLARA OREŠNIK,
OŠ Ljubno

Tudi mladi so čistili pašnik na Kaštni planini

Selitev živine v dolino

Nova Štifta je sicer majhen kraj na robu naše občine, včasih kar malo preveč zapostavljen, vendar pa je tam življenje pestro in živo. Pogosti so lepi spomini, male radosti, ki jih človek v takem malem kraju mora znati doživeti in ki mu lahko pomenijo več kot enoličen utrip mesta.

Že vsa leta se zberemo drugo soboto v septembru na Kaštni planini, tako mladi kot stari, kar prijetna družina! Zakaj? Pastir in živina se seli v dolino. Polagoma smo se zbrali in pričeli delati „suše“, kar po domače pomeni čiščenje in trebljenje pašnika. Kmalu je pašnik dobil lepšo podobo, lepo se je bilo ozreti nanj! S skupnimi močmi gre vse lažje in hitreje, to smo si rekli ob koncu našega delovnega dne, temu bi rekli tudi, da je dober dogovor obrodil dobre sadove. Nič nas niso motile opikane roke, nič žulji, vedeli smo, da smo storili dobro naši živini, pastirju pa veliko veselje. Pa še polet zmaja smo doživeli namreč, kamniški zmajarji so s Kaštni planine

Kritično o svojem delu

Na zadnji seji izvršnega odbora mozirskega turističnega društva so z veseljem sprejeli vest, da je Mozirje med najlepšimi kraji Slovenije. Vendar pa so takoj kritično ocenili čistočo v samem trgu, kjer je zaradi močnega avtobusnega prometa veliko prahu in seveda tudi smoge. Tudi gradnje po trgu so zapuščene in prepuščene divji rasti nekoč urejenih grmov. Menili so, da je treba ta madež kraja v prihodnjem letu odpraviti. Ker se krajevna skupnost za čiščenje in ureditev zelenic v samem središču ne zanima, bo to prevzelo turistično društvo, čeprav se zavedajo, da bi to morali storiti drugi. Tudi na divje plakatiranje so že večkrat opozorili, vendar se do sedaj ni moglo ugotoviti, kje je za postavitev ustreznih stojal najbolj primerno. Je že tako, da številne komisije ne najdejo skupnega jezika!

Podobne primere so v drugih krajih doline že marsikje dobro rešili, zakaj bi torej tudi v Mozirju ne šlo. Turistično društvo je že večkrat pismeno opozorilo na nemogoče stanje v kopalnišču, kjer še vedno stojijo za-

poleteli v dolino. Ob pogledu na te leteče ljudi je prešinila marsikoga misel, kako malo časa ostaja ma kmetijah za podobno veselje, prav zato pa je treba tiste vesele ure ob prijetnem delu dobro užiti, tudi to je sreča!

Ko smo prišli domov nas je obdajal občutek posebnega zadovoljstva. Delo je bilo z dobro voljo opravljeno, pašnik ni več zaraščen in spet je več složnih rok dokazalo kaj pomeni skupno hotenje. Nakopali smo si delo, res zakaj pa ne, če pomeni to zadovoljstvo.

Tako smo s skupnimi močmi nekaj dni zatem doma kopali krompir. Strmina pač zahteva motko in vsaka motka svojega človeka. Zbralo se je nekaj bližnjih sosedov, čeprav starejši so urno prišli za delo. Taki vnemi bi morali tudi mladi dati vse priznanje... Jaz pa sem spoznala, da je za dolgočasje, naveličanost in podobne tegobe kriv vsak sam. Delo in vzajemnost oplemenitita naš vsakdan. Tako je pri nas v Novi Štifti!

A. L.

puščene lesene kabine, te pa onemogočajo ureditev okolja tako kot bi bilo potrebno. Samo društvo je seveda nemočno in lahko le opozarja, tisti pa ki ima zakonsko možnost urejanja takšnih primerov pa bi moral kaj storiti. Na seji so dalje govorili o sprehajalni poti ob Savinji, ki je bila že v načrtu, vendar je ostalo pri pušči. Več uspeha je imelo društvo pri ohranjanju kulturne dediščine. V gaju je bila letos že druga razstava, pa že sama kmečka hiša vzbujala veliko pozornost obiskovalcev. V sodelovanju z obrtniki, ki imajo kovačijo, je mogoče uporabljati v njej primerni prostor za občasne prireditve (razstave). Prav sedaj si bo društvo prizadevalo predstaviti staro prevžitkarsko hišo, ki stoji v Šmihelu v gaju in bo tako tam spet nova posebnost domačega stavbarstva.

Turistično društvo se pripravlja na letni občni zbor. To bo tudi prilika za razgovor s krajanji o bodočih nalogah za polepšanje kraja in večje sodelovanje pri ohranjanju turistične miselnosti.

Priprave na obletnico

V okviru Meddruštvenega odbora „Savinjska“ in v okviru Koordinacijskega odbora planinskih društev Občine Mozirje so že stekle priprave za proslavo 90 letnice Savinjske podružnice Slovenskega planinskega društva, ki bo leta 1983. Želja je, da bi naslednje leto izšla spominška knjiga o Francu Kocbeku in dr. Johannes-u Frischau-u ter o vseh znanih in neznanih planinskih delavcih, ki so odprli Savinjske Alpe planinstvu in jim ohranili slovenski značaj, ki so gradili planinske poti, planinska zavetišča, ki so bili njih oskrbniki.

Jubilejno leto je priložnost, da se osvetlijo dogodki, kot ta, ko so posestniki Luč in Solčave l. 1903 izpričali visoko narodno zavest in podpisali izjavo, da lahko po njihovih zemljiščih samo SP SPD označuje pota in s tem onemogočili kakršnikoli drugi poseg v Savinjske Alpe.

Jubilej je priložnost, da se obudi spomin na Kocbekovo kočjo na Molički planini, ki je bila zgrajena l. 1894 in na Jurija Planinskega, graditelja in oskrbnika kočje, na Janeza in Franca Piskernika, ki sta gradila kočjo na Okrešlju itd. itd.

Savinjskim novicam predlagamo, planinci Savinjskega MDO-ja, da v jubilejnem letu osvetli življenje posameznih zaslužnih planincev, tako, kot v letošnjem letu piše o zaslužnih kulturnikih (Ahacij Stržinar — št. IX/1982).

Planinci MDO-ja prav tako pozdravljamo predlog, da bi bila ena izmed števil Planinskega vestnika v letu 1983 posvečena Savinjski podružnici Slovenskega planinskega društva.

Časa za priprave ni veliko. Koordinacijski odbor je izdelal program prireditve iz katerega razberemo, da bo v času od 15. do 22. maja 1983 TEDEN PLANINSTVA V MOZIRJU. 20. maja 1983 naj bi bila svečana akademija v čast 90 letnice, ko je bila 20. 8. 1893 ustanovljena SP SPD s sedežem v Mozirju. Leta 1912 se je naslov spremenil v SP SPD s sedežem v

Gornjem gradu. 15. V. bi bil pohod k Bolnišnici „Celje“ Travnik. Odkrita bo spominška plošča v Mozirju, na hiši, kjer je bila ustanovljena SP SPD. Zaključek prireditve bo z množičnim pohodom na Mozirske planine, 22. V. 1983.

V okviru Koordinacijskega odbora in MDO-ja je bilo dogovorjeno, da se obnovijo vse tiste stare planinske poti, ki so jih markirali prvi markacisti in da se organizirajo spominjski pohodi po teh poteh. Saj je poznano, da so člani SP SPD pridno markirali pota ne samo po Savinjskih Alpah temveč tudi po bližnjem in daljnem srednjem gorju. Zakaj se recimo planinci Spodnje Savinjske doline ne bi skupaj napotili na Mrzlico in se spomnili prve Hausenbichlerjeve kočje na Mrzlici, Mozirjani pa bi se po prvotni poti napotili k Sv. Urbanu na Dobrovlje itd. Ob tem bi poudarili pionirsko delo dr. Johannes-a Frischau-a, ki je že 1876 označil prvo pot na Kamniško sedlo in se recimo spomnili ureditve sedanje odlične poti iz Okrešlja na Kamniško sedlo, urejeno v letih 1905 in 1906 in prof. dr. Vladimirja Herleta, ki je vodil ta dela in dr. Jurija Hrašovca, ki je v burni razpravi v deželnem zboru dosegel deželno pomoč pri izgradnji te poti. Vrnimo se h kolarju: 28. avgusta 1983 bo otvoritev Pristave na Menini planini in obudil se bo spomin na prvotno kočjo, ki je bila l. 1898 zgrajena na tej planini. Prizadevnost Gornjegračanov je porok, da otvoritev bo. 25. septembra bo otvoritev kočje na Klemenči jami. Tu so potrebna ogromna sredstva, da bo koča lahko služila svojemu namenu, pričakuje se pomoč Gospodarske komisije PZS, prizadevnosti Solčavčani ne morejo opraviti vsega sami.

Naše postojanke so bile zavetišče partizanov, po naših planinskih poteh so se pomikale skupine partizanov. Spomin rita te dogodke bomo obudili predvsem z osrednjim srečanjem borcev in planincev na Menini planini 3. in 4. VII. 1983 ter z raznimi pohodi, kot je pohod k bolnišnici Celje itd.

FRANK JEŽOVNIK

Na mozirskem strelišču

Umetniška fotografija v Mozirju

Tokrat nas je mozirska galerija presenetila z razstavo umetniške fotografije mladega Janija Toroša iz Ljubljane.

Na večer otvoritve se je zbralo v galeriji mnogo prijateljev razstav, med njimi tudi številni gostje iz Ljubljane. V uvodnih besedah je prof. Anton Venek opisal bogato izročilo del mladega umetnika, ki je izbral za svoje poglavitno torišče izražanja steklene predmete, kot kozarce, ročke in podobno. Mnogi izmed nas, ki smo razstavo videli si niti predstavljati nismo mogli kaj vse se da v črno-beli

fotografiji izraziti. Razstavo si je bilo vredno ogledati, čeprav je bila morda glede na zahtevnost razmišljanja ob pogledu na lepoto svetlobe in senc marsikomu le slaba očesna paša.

Aleksander Bassin je med drugim napisal: „Na tej poti sledimo ta čas Janiju Torošu, mlademu fotografu, ki se zaveda trdne, delovne discipline, obvladovanja medija na vseh njegovih tudi začetnih stopnjah.“ Zagotovo pa pomeni njegovo delo in način umetniškega izražanja obete za hiter in uspešen vzpon k popolnemu uspehu.

Odkritje spominske plošče v Novi Štifti

24. oktobra 1982, na dan obletnice požiga Nacetove družine, je ZB Nova Štifta tam odkrila spominsko ploščo. Žalne slovesnosti se je udeležilo veliko krajanov. Tudi iz Gornjega grada in Bočne so prišli s prapori. Prisotna je bila tudi delegacija Zveze borcev občine Mozirje, ki jo je vodil predsednik Jože Celinšek. Iz takratne družine Nacetovih sta bili navzoči edini še živeči sestri Jožefa in Ana Kuhar.

Starejši, ki pomnijo črni 24. oktober 1944, pravijo, da je bil tudi takrat lep jesenski dan, toda poln groze za Novo Štifti.

Po uvodnem skupnem petju himne je Jože Laznik obudil spomin na okupatorjev zločin na tem mestu. Predsednik ZB Nova Štifta je v svojem govoru pripovedoval o grozotah vojne časa, orisal pa je tudi nemški vdor 1944. leta, boje na Črnivcu, pa tudi požig Tiroseka — Črnege kota. Nemci so skupno s svojimi pomagači dopoldne pridrli do Nacetove domačije, ki leži ob robu gozda, približno 400 metrov pod cesto Tirosek — Črnivec.

Doma so bili na smrt bolan oče Ignac Kuhar, star 78 let, mati Terezija Kuhar, stara 81 let in hčerki Cilka in Angelca, stari 56 in 37 let. Mati in hčerke so poskusile pobegniti, toda Nemci so jih na domačih njivah ujeli. Privedli so jih nazaj

na domače dvorišče, vrgli na hlev in ga skupno s hišo žažgali.

Domačini, ki so se skrivali v bližnjem gozdu, so slišali jok in streljanje, videli ogenj, nato pa je vse utihnilo. Domneva se, da so mater in hčerke pobili in zmetali v ogenj eno za drugo, oče pa je živ zgorel v svoji hiši.

Vzrok, zakaj se je okupator tako grozovito znesel nad nedolžno Nacetovo družino, še danes ni pojasnjen. Gotovo pa je, da so bili ob pomoru prisotni kamniški raztrganci (domačini iz tamkajšnjega območja), ker so se v Kamniku hvalili, da so v Novi Štifti pobili najbolj banditsko družino.

Po govoru je bil kulturni spored, ki sta ga pripravila družnična šola Nova Štifta in domači pevski zbor. Spominsko ploščo je odkril Ivan Tesovnik, borec Šlandrove brigade. Častne salve, so izstrelili lovci lovske družine Gornji grad.

Ta dan, 24. 10. 1944 bo vedno ostal med bridkimi spomini Nove Štife. Enotni pa smo si bili v želji, da se vojne grozote ne bi nikdar več ponovile!

Skrb za ohranjanje spominskega obeležja pri Nacetovih je prevzelo Gasilsko društvo Nova Štifta.

A. L.

Pozdravne besede je posvetil navzočim predsednik KS Solčava Damjan Havdej

Praznična Solčava

V zadnji številki našega glasila smo pomotoma sporočili, da je kraj že praznoval, čeprav je bilo vse na red za praznovanje krajevnega praznika v nedeljo, 24. oktobra. Oproščamo se zaradi spodrsnjaja, ki je nastal zaradi tega, ker so Savinjske novice bile natisnjene teden pred določenim rokom.

Kot že rečeno, v Solčavi so skrbno pripravili svoje praznovanje. Ob množici krajanov je bilo videti številne nekdanje partizane, ki so se borili v koroških enotah tod okoli. Zvezo koroških partizanov je zastopal Janez Wutte-Luc iz Celovca s skupino soborcev. Med navzočimi so bili še Pavle Žavcar-Matjaž, Olga Kastelic-Marjetka, Ivan Uranič, nekdanji komandant Koroškega odreda, Karl Pohleven-Drago, komandant mesta Solčava in mnogi nekdanji borci iz Jesenic, Ljubljane in še od drugod. Zbrali so se pred večnamensko stavbo, kjer jih je v imenu krajevnega skupnosti Solčava pozdravil Damjan Havdej. Nato je spregovoril predsednik SO Mozirje Lojze Plaznik, ki je poudarjal povezanost krajanov z nek-

danjimi koroškimi partizani. Ti še vedno živijo s kraji in ljudmi, kjer so se borili. Izrekel je vsem prisrčno dobrodošlico v imenu družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine Mozirje. Za njim je orisal pot koroških partizanov nekdanji komandant Ivan Uranič-Drago. Med drugim je izrazil skrb nekdanjih borcev za te obmejne kraje, ki so med vojno toliko trpeli, pa se še niso do pričakovane stopnje razvili. Olga Kastelic-Marjetka je predlagala pozdravno brzojavko Kongresu slovenske mladine, ki je bil prav ta dan v Novem mestu. Njen predlog je bil povezan s spomini na delo mladine v SKOJ-u med osvobodilnim bojem.

Za kulturni del sporeda so poskrbeli godbeniki delavske godbe „Zarja“ iz Šoštanj pod taktirko Silva Tomšeta, cicibani VVZ Solčava in otroci osnovne šole, zapeli so domači pevci, zaigral pa je tudi solčavski mladinec Karli Gradišnik na priljubljene citre.

Med slovesnostjo so odkrili ploščo na večnamenski stavbi, ki nosi odslej naziv Dom Koroških partizanov.

Kako predstavljajo kozolce

Marsikdo bi ne verjel, da se še v današnjih časih na zelo enostaven način predstavljajo kozolci in druge podobne stavbe. Večkrat se namreč zgodi, da je takšna zgradba na poti novim načrtom urejanja poslopij. Takrat se često odločijo za prestativitev, recimo kozolca, ki je seveda poln. V dolini je bilo nekoč dosti tesarskih mojstrov, ki so se s podobnimi deli ukvarjali, danes je takih le še nekaj in med njimi je tudi Jože Fedran — Logar iz Bočne.

Že kot otrok je ob očetu, ki je bil tesarski mojster opravljal razna dela. Ščasoma se je naučil ravnati tudi s „šramfi“, to je naprava za dvigovanje težkih tovorov, oziroma predmetov. Z njo so tudi dvigovali in prestavljali kozolce. Se pred nekaj tedni, pravi Fedran, smo opravili takšno delo. Torej staro orodje še vedno služi, seveda pa mora biti znanje, ker sicer vse skupaj nič ne pomaga. Takšnega dela se mora lotiti dobro utečena skupina, ker je težavno in morda tudi nevarno. Kar zamislimo si kako se poln kozolec premika nekaj deset metrov daleč! Fed-

ran ima izkušnje in pravi, da je mogoče v enem dnevu prestaviti kozolec tudi 20 m daleč, seveda če gre vse po načrtu. Baje so takšne „šramfi“ poznali v dolini stoletja nazaj.

Da bi vsaj malo razumeli kako stvar poteka, nam je Fedran naštel zaporedje opravil pri prestavljanju kozolcev. Najprej dvignejo vsak nosilni steber in ga podložijo, ko opravijo to na vseh straneh, namestijo pod spodnji konec močne trame, te pritrdijo na stebre. V smeri premika naredijo „cesto“, to je položijo močne plohe, med trame in plohe vstavijo „valiče“, to so leseni valji po katerih polagoma premikajo ves tovor. Če morajo skreniti, potem položijo valiče postrani in krenejo v to smer. Šramfi pomagajo še pri potiskanju težkega bremena, tako, da jih zadaj postrani položijo in z vijaki povzročajo odmikanje v določeno smer. Pri sami napravi za dvigovanje je najvažnejši del vijak, ki mora biti iz trdega in trpežnega lesa. Včasih so baje uporabljali za to tisin les.

A. VIDEČNIK

V Nazarjah — pogled na gasilski dom in na kolektor

Delo delegacij v GLIN-u

Samoupravna organiziranost delegacij je v naši delovni organizaciji dokaj razvita. Skupno imamo štirinajst delegacij, od teh pet za delegiranje delegatov v zbor združenega dela občinske skupščine, ostale pa za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Ko smo ob zadnjih volitvah ocenjevali stopnjo uveljavljenosti delegatskega sistema smo ugotovili, da je nujno zagotoviti večjo delovno povezanost delegacij in uskladi- ti njihovo delovanje. S tem namenom smo ustanovili dve konferenci delegacij. Ena za zbor združenega dela in drugo za SIS. Konferenci delegacij sta se v zelo kratkem času dobro uveljavili. Zavzemamo se za ohranjanje prave vloge konferenc delegacij. Te morajo kljub stalni organizacijski obliki ostati metoda dela delegacij v delovni organizaciji. Ne smejo prevzeti ustavno opredeljene vloge in nalog delegacij TOZD in jih nadomestiti, če delegacije v TOZD slabo delujejo. V konferencah delegacij predvsem usklajujemo stališča delegacij o posameznih vprašanjih in se dogovarjamo za skupen nastop v skupščinah ter določimo skupne delegacije oziroma delegate za seje skupščin.

Ker so temelj našega delegatskega sistema delegacije temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti dajemo največji pomen delu delegacij v TOZD in delovni skupnosti skupnih služb. Za dobro delo delegacij je potrebno poleg pripravljenosti delavcev v delegacijah zagotoviti še vrsto ostalih pogojev tako v sami delovni organizaciji kot tudi zunanji nje. V programu nadaljnjega razvoja samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov smo podrobneje opredelili med ostalimi tudi nadaljnji razvoj delegatskega sistema kot načina uresničevanja samoupravljanja v delovni organizaciji in občini.

Pri tem smo določili nekaj temeljnih nalog kot so:

zagotovitev ustrezne strokovne pomoči pri obravnavi gradiv; vzpostavitev ustreznih odnosov med delegacijami, organi upravljanja in delavci TOZD; uveljaviti aktivno vlogo družbenopolitičnih organizacij od delegacij. Poskušamo pa uveljaviti tudi metodo dela, ki jo imenujemo delovna koordinacija s katero pred sestanki delegacij opravimo razgovore s predstavniki družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov, poslovnih in drugih delavcev o pomembnejših vprašanjih, ki jih delegacije obravnavajo.

Delegatske skupščine sprejemajo za OZD in vse delovne ljudi ter občane pomembne odločitve. Proces odločanja se prične že v delegacijah. Zato dajemo vsebinski dela v delegacijah velik pomen. Delegacije zavzemajo stališča in dajejo smernice za delo svojim delegatom v

skupščinah o zelo pomembnih zadevah. V tem smislu enačimo vlogo delegacij z organi upravljanja. Z uveljavitvijo ustrežnejšega odnosa med delegacijami in drugimi organi v TOZD bomo uveljavili delo delegatov po smernicah organov upravljanja in delavcev TOZD. S tem namenom smo konkretno opredelili področja družbeno-ekonomskih vprašanj o katerih delegacije ne morejo same zavzemati stališč in dajati smernice za delo delegatov v skupščinah.

V praksi se je že večkrat dogodilo, da je bil določen akt v zboru združenega dela občinske skupščine sprejet, po poti samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja med TOZD pa isti akt ni bil sprejet. To dokazuje premajhno vključenost delegacij v celoto družbeno-ekonomskih in samoupravnih razmerij v TOZD in delovni organizaciji.

Kvalitetno in odgovorno delo delegacij, povezano tudi s samoupravnimi organi in družbenopolitičnimi organizacijami, zahteva več časa in skrbnejše priprave gradiva. Delo delegacij v pripravah na sprejem samoupravnih odločitev zahteva več časa kot ga imajo delegacije običajno na razpolago. Pri nas ocenjujemo, da je potrebno imeti za obravnavo gradiva v delegacijah najmanj petnajst dni časa. Čas med sklicem in sejami skupščin pa je bistveno krajši.

Delegacijam ostane za razpravo največkrat sedem do deset dni časa. Strokovne službe v občinskih organih si vzamejo za pripravo gradiv dovolj časa. V procesu samoupravnega odločanja pa so roki za sprejemanje praviloma zelo kratki. Zaradi tega se v naših delegacijah dogovarjamo o poteku obravnav v delegacijah in konferencah delegacij v okviru omejenega časa tako, da nam zmanjka časa za ustrežnejšo strokovno proučitev gradiv. V konferenci delegacij smo že zavzeli stališče, da vztrajamo na daljšem času obravnave gradiv. V primerih sprejemanja pomembnih odločitev v skupščinah bomo primorani zahtevati daljši čas za obravnavo v delegacijah, če se bo nadaljevala praksa kršitve rokov za sklic skupščin.

V delegacijah imamo priporočljivo tudi gradiva, ki jih delegati prejemajo. O gradivih je bilo danih že več pripomb in predlogov, pa očitno vse skupaj malo zaleže. Zato dajemo še eno pobudo predsedstvu občinske skupščine, predsedstvu skupščin SIS in občinski konferenci SZDL, da se strokovno prouči sedanji sistem izdelave in pošiljanja gradiv za delegacije. Predvsem pa menimo, da se je potrebno od vsega začetka pripraviti gradiva zavedati za koga gradivo pripravljamo in kaj želimo z njim pojasniti.

JOŽE RAKUN

Mozirje med najlepšimi

Turistična zveza Slovenije ocenjuje vsako leto urejenost krajev in okolja v naši republici. Posebna komisija opravlja to zahtevno delo na temelju dokaj strogih pravil.

Razglasitev zaključkov ocenjevanja je bila letos v Portorožu in na njej so Mozirju določili 3. mesto med najlepše urejenimi kraji v Sloveniji. To je velik uspeh, če pomislimo, da tekmujejo vsi predeli naše ožje domovine. To je temu tako je zasluga krajanov, ki že leta dolgo skrbno urejajo svoje hiše in njih okolje. Seveda ne gre prezreti dejstva, da je Mozirje po lepši urejenosti slovelo že zdav-

naj. Veliko je k takšnemu stanju pripomoglo domače turistično društvo, ki ob vsaki priliki opozarja krajanje, lastnike hiš na lepo urejanje svojih prebivališč. Večkrat pripravi tudi predavanja in v preteklih letih je posebej opozarjalo na tiste, ki so imeli smisel in voljo za urejanje hiš in okolja s posebnimi priznanji. Vse to in seveda prirojena navada za lepoto je tudi letos poželo javno priznanje.

Ko že govorimo o tekmovalnosti med kraji, naj povemo, da je pa Celjska turistična zveza proglasila na svojem območju Mozirje kot najlepši kraj v letu 1982. Torej kar dve laskavi priznanji!

Kako solčavska KS

Na nedavnih volitvah članov v organe krajevnega skupnosti so ponovno zaupali predsedstvo sveta KS doseganemu predsedniku in družbenemu delavcu Damjanu Havdeju. Zaupanje je priznanje prizadevanju delu doseganemu svetu in njegovemu predsedniku.

Predsednik Havdej tiči globoko v skrbeh za kraj in okolico. Vedno znova poskuša to ali ono stvar pospešiti, predlaga nove rešitve za izboljšanje turistične ponudbe in še marsikaj razmišlja. Z nami je glasno razmišljaj o bodočnosti Logarske doline in bil kar nekam zaskrbljen.

Menil je, da se stvari prepočasno premikajo, da smo pa tudi zamudili ugoden čas za razvijanje turistične dejavnosti v tej izredno lepi dolini, ki iz leta v leto privablja ljudi od blizu in daleč. Seveda bi jih lahko še več, če bi se uredili takšni pogoji, da bi se tuji dobro počutili. Vlečnica bo sicer letos delala, vendar pa s spremljajočimi objekti ne bo vse urejeno.

Tako seveda ne bo ponudba ustrežna. Seveda se v Solčavi zavedajo življenjskega pomena, ki ga za kraje v tem delu Slovenije ima prav Logarska dolina, zato so skupaj z vodstvom Turista, ki je nosilec nalog razvoja v tem predelu, raz-

mišljali o preoblikovanju te delovne organizacije, tako bi se morala preoblikovati, da bi bila sposobnejša naložb, ki so v Logarsko dolino potrebne. Pa tudi to, da v tako majem prostoru upravlja več podjetij s turistično ponudbo, ki povrhu vsega še ni vsklajena, ne more obetati nič dobrega. Torej se bo treba dokončno dogovoriti kdo bo kaj in kaj bodo vsi.

Predsednik KS Havdej smatra, da je prva naloga v kraju dokončno urediti vodovod, ki že sedaj rešuje kraj. Ni pa še urejeno zajetje, ker je zmanjkalo denarja. Doslej so veliko postorili krajanje in tudi vojaki so pomagali, pa še vedno manjka kakih 120 mio din za dokončno ureditev zajetja.

Solčavska cerkev je za podobo krajazelo značilno. Okoli nje se razprostira pokopališče, ki je podprto nad cesto z mogočnim opornim zidom. Ta se podira, vse večje so škode na njem in nevarnost, da bi se še bolj porušil je treba hitro preprečiti. Tudi to bo draga naloga v naslednjem letu. Skratka, pred svetom krajevnega skupnosti Solčava so velike in zahtevne naloge. Nekatere pa ne bodo mogli sami rešiti, tista z Logarsko dolino je že ena takih. Pa saj jim je že večkrat priskočila na pomoč občina in njen izvršni svet.

Glin in izvoz

Potrebe po lastnih deviznih sredstvih narekujejo tudi Glinu močnejšo usmeritev v izvoz. Že doslej so izvažali, vendar pa je sedanji predpis o delitvi ustvarjenih deviz bistveno vplival na povečanje prizadevanj za večji izvoz. Res je, da kažejo podatki izredno dobro sliko, namreč v letošnjih 9 mesecih so izvozili kar za 78 % vrednostno več kot lani v istem obdobju. Tudi ne bo do konca leta bistvenih odstopanj od načrta, zatrjuje vodja izvoza v Glinu Dušan Slokan. Kljub temu se zavedajo, da so še premalo izvozno usmerjeni in se trudijo, da bi pridrli na zapadno tržišče še s stavbnim pohištvo. Doslej je najlažje z izvozom rezanega lesa, pa čeprav gre za slabšo kakovost. Seveda bi želeli uspeli s končnimi izdelki, pa je pri stavbnem pohištvo težava v tem, da Glin ne

dobi dovolj kakovostnega lesa v predelavo, izdelkov iz slabega lesa pa na zapadnem trgu ne marajo. Žal gre iz doline vse preveč dobre hlo-dovine mimo predelovalne industrije po stranskih poteh, to pa škoduje poslovanju največje delovne organizacije v občini, ki daje velikemu številu delavcev kruha. Če bi imeli dovolj dobrega lesa iz katerega bi izdelovali stavbno pohištvo, bi tega ne bilo težko prodati na zahtevno zapadno tržišče zagotavljajo v službi izvoza, ki je organizacijsko v SOZD Gorenje.

Uspešni so z izdelki TOZD Iverne, ki pripravljajo določene pohištvene sklope iz oplemenitene iverke. V tem delu izvoznih nalog bodo načrt prekoračili, kar potrjuje trditve strokovnjakov, da se dobro blago še vedno da dobro prodati.

Pozneje enkrat, ko sem si v miru ogledoval ta kraj, se nisem čudil dejstvu, da nas Nemci niso podrl iz zasede, kajti pri begu nas je kolikortoliko varoval dokaj visok rob jarka, temveč temu, da si pri begu po jarku navzdol z nekajmetrskimi skoki čez globoke prago-ve, velike skale, kamenje, ostre robove i. t. d., nisem polomil nog, ali si razbil glave. Tudi si ne morem drugače razlagati vedenja Nemcev v zasedi, ki so nas več kot eno uro opazovali iz druge strani jarka, kot s tem, da so nas hoteli žive ujeti, kajti malenkost bi jim bila upihni- ti tri brezskrbne „kuharje“ onstran jarka. Mogoče pa so se hoteli nekoliko pozabavati pri našem gurmanskem opravilu?

V letu 1942, ko sem vzdrževal zvezo med Dobrov- ljami in Moravsko dolino še ni bilo organiziranih kurirskih zvez in poznejših TV postaj. Zvezo smo vzdrževali tako, da smo se dogovorili za določeno mesto ali kraj, kjer smo se do- bili v določenem času ali pa s pismenimi obvestili zakopanimi oz. skritimi na dogovorjenem nestu. Nemaokrat se mi je dogodilo, da sem po naporni hoji zastoj, tudi po nekaj dni pričakoval na dogovorjenem mestu „zvezo“, ker kurir ni mogel priti radi „hajk“, zased ali drugih zaprek. Navadno pa smo se takoj zopet našli, največkrat po čisto slučajnem, lahko rečem partizanskem naključju. V mojem primeru je takemu naključju največkrat botroval „dobroveljski Miha“,

kateriga si lahko našel povsod na Dobrovljah, kjer si se ga najmanj nadejal, če pa si ga hote iskal, ga sigurno nisi našel pa čeprav je širil kje v tvoji bližini ali spal v katerem od svojih številnih bunkerjev, kamor so imeli dostop le „izvo- ljeni“. Bil je pravi mojster kon- spiracije!

V Moravškem bataljonu se je v jeseni l. 1942. zadrževal nekaj časa štab II. grupe odre- dov. Mislim, da je bilo sredi oktobra ko sem vodil tovariše iz štaba, med drugim tov. Stane- ta, Tomaža, Cirila (Ribičič M.), Bora (Čizmek B.), Maro- ka, i. dr. z zaščito na Dobrov- lje. Do tja je šlo vse v red, raz- zen, da me je tov. Tomaž nekaj- krat pošteno ozmerjal, ker sem jih preveč „gnal“. Na Do- brovljah pa so se začele težave. Takrat je bila na Čreti močna postojanka Wermanov in celo pogorje polno zased. Večje skupine partizanov so se v tem času tu težko dalje časa zadr- ževale, ne da bi prej ali slej trčile na nje. Vsi premiki so se morali opraviti s skrajno pre- vidnostjo in tišino. Podnevi običajno nismo kurili ognja, da nas dim ne bi izdal, šele proti večeru smo zakurili in skuhali enodnevni obrok, po jedi pa naredili premik drugam. Štab II. grupe odredov z zaščito, je hotel čim bolj neopaženo priti na Dobrovlje in tam v stik s Savinjskim bataljonom. Zato smo se morali čim bolj pre- vidno gibati in paziti na vsako malenkost, ki bi nas lahko iz- dala.

Po celonočnem pohodu in naporih prejšnjega dne smo proti jutru prišli v Krašico in od tam nadaljevali po cesti mi- mo „angleških barak“ na pot, ki se na ovinku ceste odcepi proti Zakrajskim pečem pod Čreto. Močno utrujeni smo, kljub veliki strmini polegali v bližini Zakrajskih peči za drev- jem, kakih 50 m nad potjo in zadremali. Nameravali smo tu prebiti dan v največji tišini, ker je bila postojanka Wermanov blizu, zvečer pa nadaljeva- ti pot proti „Braslovškemu Do- brovlju“. Toda ni minulo do- bre četrte ure, ko se je pod na- mi na poti pojavila močnejša patrila Wermanov. Če bi bili nekoliko bolj pozni, bi ravno na stezi trčili skupaj. Ker je večina tovarišev že spala, jih niti opazili niso, ostali, ki smo

jih videli pod seboj, smo bili pa popolnoma pri miru. Če bi takrat tovariše zbudili iz span- ja, bi nastala zmeda, ki bi bi- la samo nam v škodo. K sreči nas tudi Wermani niso opazili, če pa bi kdo natančneje pogle- dal navzgor, bi nas sigurno mor- al videti. Takoj smo videli, da na tem mestu ne bomo mogli v miru dočakati večera, zato smo po odhodu Wermanov tudi mi vzeli „pot pod no- ge“. Spustili smo se navzdol v globel, od tam pa navzgor mi- mo Janžovnika („Pikl“), zopet na vrh, vzhodno od Črete. Ko smo tu nadaljevali pohod po gozdni stezi, smo opazili tele- fonsko žico, ki je bila napelja- na iz postojanke na Čreti pa verjetno do kakšne zasede, opazovalnice ali pa v dolino. (Nadaljevanje prihodnjic)

Uredniška beseda

Po dolgem času se je spet nabralo veliko gradiva. Uredniški odbor je presodil kaj naj se prej priobči, zato naj oprosti- jo vsi tisti, ki svojega sestavka v tej številki ne bodo našli. Občan iz Gornjega grada je predlagal, da bi objavljali vse občinske predpise. Uredniški odbor meni, da bi takšna vse- bina ne zanimala večine bralcev, če pa že kdo želi prebrati kakšen predpis, ga najde v uradnem listu SRS!

Pohvaliti moram mlade novinarje na šoli Ljubno, kar za- suli so me s prispevki. Marsikaj bomo seveda objavili! Če pa kaj ne bo našlo prostora v našem glasilu, potem ne zamerite.

Uredništvo prosi, da prispevke pošiljate do 10. v mesecu ker smo pomaknili dan izida časopisa naprej. Naš naslov je Savinjske novice, Mozirje, p. p. 15. Mnogi sprašujejo, če lahko pošljejo barvne slike za objavo, seveda je to mogoče, ni torej važno, če je posnetek črn-bel, da je le dober.

Janez Goličnik (1737 – 1807)

Janez Goličnik je bil rojen 31. januarja 1737 v Mozirju. Gimnazijo je obiskoval v Ljub- ljani, nato pa je študiral bogos- lovlje v Gradcu in na Dunaju. Kot duhovnik je služboval v Gornjem Gradu, na Vranskem, v Braslovčah, Ljubljani in Gri- žah, kjer je 9. marca 1807 tudi umrl.

Za boljše razumevanje nje- gove dejavnosti moramo vedeti tole. Po mnenju gospodarskih politikov 18. stoletja v tedanji avstrijski državi je bilo čebe- larstvo važna kmetijska panoga. Zato so v drugi polovici 18. sto- letja ustanovljene kmetijske družbe med drugim sprejele v svoj načrt tudi propagando za širjenje čebelarstva. Za to se je zavzemala celo vlada Marije Terezije, saj je vedela, da lahko kmetu poveča davke samo, če

bo več pridelal. Na novo usta- novljeni čebelarški šoli na Du- naju je postavila leta 1770 kot prvega čebelarskega učitelja Antona Janšo z Breznice na Go- renjskem, ki je s pomočjo Blaža Kumerdeja napisal nemško knji- go Razprava o čebelnih rojih (prvič je izšla na Dunaju leta 1771). To je bil za tiste čase sijajen priročnik za čebelarje in ker je bila potreba po to- vrstnem delu v slovenskem jeziku velika, je prišlo do dveh prizadevanj za izdajo prevoda Janševe knjige v tisku.

Prvi prevod je še pred Go- ličnikom oskrbel Peter Pavel Glavar, vendar mu ga ni uspelo izdati. V zadnjem desetletju 18. stoletja pa je v Celju služboval Kumerdej, ki je pomagal je pri nastajanju Janševe Razprave. Skoraj gotovo je Kumerdej pri- dobil Goličnika za prevod dru-

ge, predelane izdaje, ki je izšla leta 1775, torej po Janševi smrti, in tako je bil v Celju leta 1792 na 200 straneh s sedmimi tabelami natisnjen čebelarški priročnik z naslovom Antona Janšaja cessarskiga čebellarja popolnoma podvudenje za vse čebellarje.

Goličnik se je v tej knjigi zve- sto držal originala; njegovi so le nekateri dodatki in podčrtne opombe. Za današnjega bralca sta najbolj zanimivi dve stvari, in sicer tedanja čebelarstva teh- nika in jezik, ki ga je pisal Goličnik. Napredek je ogromen, čeprav so bili v Goličnikovem času čebelarji bistri opazovalci in spretni strokovnjaki. (O tem bi lahko kaj več povedali da- našnji čebelarji.) V jeziku se je Goličnik nagibal k tedaj trenutno razširjeni Pohlinovi šoli: dvojne soglasnike (čebelle, štivillu), e, šumevce in posamezne besede (tude = tudi) piše včasih kot Pohlina. Narečnih izrazov nima veliko, čeprav bi jih pričako- vali.

Izven celjskega okrožja Go- ličnikove knjige niso veliko uporabljali; Kranjcem se je zde- la „za kmeta predolga in za- voljo slabe pisarije grozno težka brati in umeti“.

Do Dajnkovega Čebelarstva (iz leta 1831, torej skoraj 40 let) je ostala edino tovrstno ti- skano delo v slovenskem jeziku.

Goličnik se je veliko ukvarjal s čebelami: nekoč je imel men- da celo 102 panja. Trudil se je dvigniti stopnjo razsvetljenosti med Slovenci in izboljšati nji- hovo gospodarstvo, kar je do ti- stega časa s programi poskušalo že pet zanesenjakov. S knjigo, ki jo je prevedel, mu je to delo uspelo vsaj na področju čebe- larstva.

Znano je tudi, da je rad pri- pravljaj mlade nadarjene ljudi za latinsko šolo, v svoji oporoki pa je zapustil 2000 goldinarjev ubogim. Tudi zato – in ne le zaradi prevedene knjige – si za- služi mesto na spisku naših veli- kih rojakov.

PETER WEISS

O žagah

Naše bralce smo že seznanili s tem, da se pripravljajo strnjen prikaz o delavskih razmerah v naši dolini. Pisec je ob iskanju gradiva naletel na primere, ki so znani le redkim ljudem, pa tudi na opisovanje žag in dela ža- garjev.

Prav zato bo to branje za- nimivo za vse prebivalce doline ne glede na starost in poklic, že zaradi tega, ker bodo poklicane v spomin mnoge že pozabljene resnice tistih dni, ko je velika svetovna kriza pretresala svet in tudi pri nas povzročala gorje ti- stim, ki so si z delom rok služili kruh.

V brošuri Naši gozdovi in žage, ki jo je leta 1939 izdala Delavska zbornica Slovenije je med pisci tudi takratni upravi- telj škofijskega veleposestva Marijngard Nazarij inž. Lojze Žumer, ki je bil zelo cenjen strokovnjak in lesni stroki. Med drugim je zapisal, da so bile

naše žage tehnično zelo za- starele in zato tudi niso dajale ustreznih delovnih učinkov, ti pa so vplivali na življenjski po- ložaj žagarjev. Po njegovih ugo- tovitvah smo v našem predelu glede tega znatno zaostajali za Gorenjsko.

Po nekem naključju smo se zapletli v pogovor z nekdanjim žagarjem iz Bočne Karlom Brezovnikom-Lipičnikom. Zani- mive stvari smo zvedeli, pred- vsem pa smo spoznali razlike med žagami predvojnege časa v dolinah Drete in Savinje. Naš sogovornik je poleg dobrega spomina pokazal tudi izredno poznavanje tehnične plati raz- nih izvedb žag na vodni pogon. Že prvi podatek, da je stalo v Zadretju pred drugo vojno 42 venecijank je zanimiva stvar. Še bolj pa je bilo zanimivo raz- laganje Brezovnika o raznih ža- gah. Za delovni učinek žagarja je bilo veliko odvisno na kakšni žagi je delal, na kakšen pogon je delovala, seveda so vse bile v bi- stvu na vodni pogon, vendar pa so se razlikovale v tehničnem pogledu.

Poznali so „triberce“, pri ka- terih so se prenašali obrati z vodnega kolesa preko prenos- nega mehanizma „preslca“ na zobato leseno kolo, ki je imelo 81 lesenih zob. To kolo so ža- garji in mlinarji imenovali „kamprad“, kar je ena redkih tujk v našem izrazoslovlju. Te žage so bile dosti močne in so imele dobro zmogljivost, kar je z drugimi besedami pomenilo za žagarja boljši zaslužek.

Znane so bile tudi „vret- tenke“. Za nje je bilo značilno, da so imele vodno kolo manj- šega obsega, ki so ga imenovali „vreteno“. Za te žage je po- membno še žleb, ki je neposred- no dovajal vodo na vreteno in so ga imenovali „strmenc“. Bolj ko je ta bil nagnjen v smeri vret- ena, bolj je voda „udirala“ in boljše je žaga delala. Res je, da so te žage imele nekoliko manj obratov, vendar pa so bile tudi med močnejšimi. Še morda majhna zanimivost. Pri dovodu vode po žlebovih so imele te žage na prelomu obeli žlebov (pred strmencem) poseben žglob, iz bukovine polokrogle

oblike, tako, da je voda lepo stekla in to brez posebnega upora navzdol. Ta del so imeno- vali „zglavnik“. Pod samim vre- tenom je bil bukov žleb, ki je ležal tesno pod lopaticami vret- ena in so ga imenovali „korit- nik“. V tem delu vodnega po- gona so posebno pazili, da je bila odmaknjenost vretena od žle- ba čim manjša, tako ni šla vod- na sila v izgubo. Seveda je bilo še veliko različnih žag, glede na njihove tehnične posebnosti.

Leta 1937 so pri Špehu (Stanko Žmavc v Bočni) po- stavili prvo turbinsko žago v Za- dretju. 9-metrski pad vode je v turbini omogočil jakost 9 KS. Seveda pa to zdaleka ni bila naj- močnejša izvedba tovrstnih tur- bin, ki jih je izdeloval Sneider v Škofji Loki. Znatno močnejša je bila turbinska žaga, ki so jo leta 1939 postavili pri Antonu Levarju-Erjavcu v Bočni in je imela kar 16 KS. Ob Dretni je bila to najmočnejša žaga. Ob Savinji so imeli še močnejše, tako je bila Žuntarjeva v Var- polju močna kar 30 KS.

A. VIDEČNIK

Izredno lepo ohranjeno okovje in zunanost vidimo na kašči iz leta 1720 pri Ramšaku v Mačkinem kotu (Šmiklavž 32).

Veterinarska dežurstva

15. 11. do 21. 11. Zagožen Drago, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-094
22. 11. do 28. 11. Kralj Ciril, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-112
29. 11. do 5. 12. Lešnik Marjan, dipl. vet. Mozirje, tel. 831-017
6. 12. do 12. 12. Zagožen Drago, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-094
13. 12. do 19. 12. Kralj Ciril, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-112

Kino Mozirje v decembru

2. XII. KAKO IZGUBITI ŽENO IN NAJTI LJUBICO – ameriški film – komedija
4. 5. XII. GUŽVA V AFRIKI – italijanski film – kriminalka
7. XII. NEDOSEGLJIVA SARAH BERNHARDT – ameriški film – biografski
9. XII. SPECIJALNA POLICIJA PROT I MAFIJI – italijan- ski film – kriminalka
11. in 12. XII. PIRANA – ameriški film – grozljivka
14. XII. DEKLETA GREDO V MÜNCHEN – zahodno nem- ski film – erotični
16. XII. HOTEL „KLE- INHOFF“ – italijanski film – drama

18. in 19. XII. ŽANDARM PROTI MARSOVCEM – fran- coski film – komedija
21. XII. SKRIVNOST INDI- JANSKEGA ZLATA – zahod- no nemški film – vestrn
23. XII. SNEGULJČICA IN SEDEM PALČKOV – Walt Dis- ney – risanka
25. in 26. XII. KARMEN IZ GRANADE – španski film – glasbena melodrama
28. XII. NEKDO JE UBIL NJENEGA MOŽA – ameriški film – kriminalka
29. XII. SEDEM NEBEŠKIH DEKLET – ameriški film – pustolovski

Kino Ljubno v decembru

4. XII. KARMEN IZ GRA- NADE – španski film,
11. XII. TA MRAČNI PREDMET ŽELJE – francoski film,

18. XII. BRUBAKER – ame- riški film, drama
25. XII. DVA SUPER POLI- CAJA – ameriški film, kome- dija

Matična kronika za oktober

POROKE: URTELJ Jožef, star 25 let, strojni tehnik iz Lačje vasi 13 in BRITOVŠEK Stanislava, stara 24 let, pravnik iz Nazarij 78
LESJAK Rudolf, star 27 let, zi- dar iz Skornega 57 in POD- VRATNIK Anica, stara 20 let, teh- nični risar iz Lepe njive 63
HOSTIČ Branko, star 23 let, pek iz Mozirja 50 in NOVAK Magda- lena, stara 21 let, gospodinja iz Mo- zirja 50
SILJAR Andrej, star 34 let, goz- dar iz Krnice 13 in STERGAR Ma- rija, stara 24 let, učiteljica iz Radu- he 65
PURNAT Miran, star 24 let, trgo- vec iz Gornjega grada 179 in VER- ŠNIK Zvonka, stara 21 let, admini- strator iz Tiroseka 41
DEŠMAN Anton, star 23 let, kmet iz Raduhe 11 in ROČNIK Vida, stara 17 let, kmetovalka iz Sa- vine 50

upokojenka (1905), Gornji grad 18; PODPEČNIK Janez, kmet (1909), Tirosek št. 27.

NOVICE

„Savinjske novice“ izhajajo mesečno - Izdaja SZDL ob- čine Mozirje - Urejuje ured- niški odbor - Glavni in od- govorni urednik Aleksander Videčnik - Tehnični urednik Niko Kupec - Fotografska priprava Ciril Sem - Uredni- šтво in uprava: Mozirje 175, telefon: (063) 831-069 - Žiro račun pri SDK ekspozitura Mozirje, številka: 52810-637-55424

- Savinjske novice, glasilo SO Mozirje - Rokopise, ob- jave in oglase za vsako šte- vilko sprejemamo do 20. v mesecu - Stavke, filmi in prelom DITC, tozdr Grafika Novo mesto - Tisk na rota- ciji Ljudske pravice v Ljub- ljani - Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvo- dov.